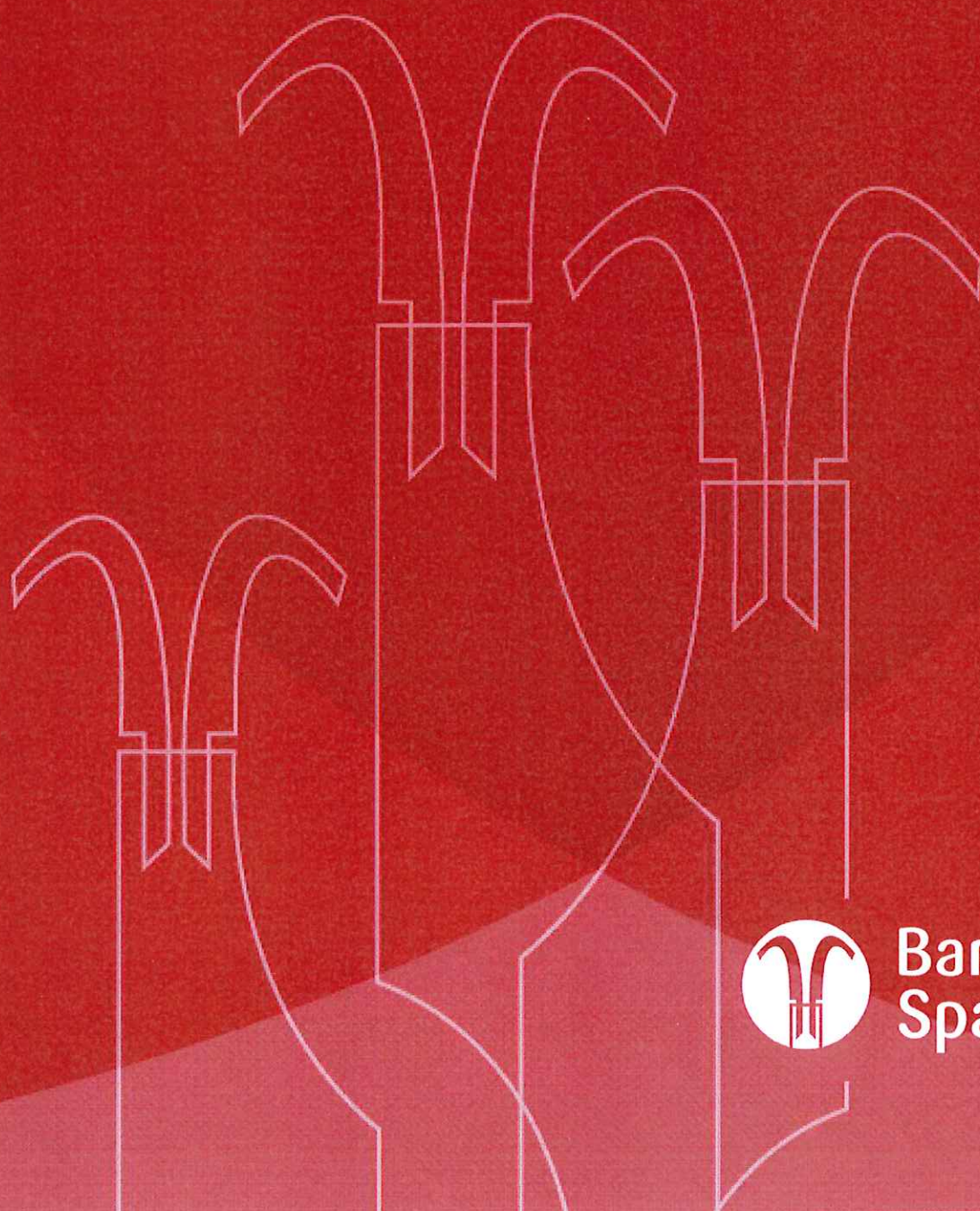

ÅRSRAPPORT 2016

**Bamble
Sparebank**

Nøkkeltall for 2016

Tall i tusen kroner					
	2016	2015	2014	2013	2012
Resultat før tap	52.562	38.295	42.825	49.479	60.481
Resultat etter tap og skatt	38.496	24.297	33.299	31.350	38.396
Tap på utlån	6.352	5.817	6.588	8.081	6.197
Rentenetto	1,42 %	1,39 %	1,43 %	1,52 %	1,57 %
Andre inntekter	0,88 %	0,55 %	0,84 %	1,02 %	0,81 %
Driftskostnader	1,23 %	1,14 %	1,24 %	1,27 %	0,71 %
Driftskostnader i prosent av inntekter	53,66 %	58,48 %	54,68 %	49,94 %	29,90 %
Lønn og generelle adm. kostn	1,08 %	0,98 %	1,06 %	1,07 %	0,48 %
Andre driftskostnader	0,14 %	0,15 %	0,18 %	0,19 %	0,23 %
Tapsprosent utlån	0,13 %	0,12 %	0,16 %	0,21 %	0,17 %
Nedskrivninger i prosent av utlån	0,89 %	0,94 %	1,07 %	1,04 %	0,86 %
Misligholdsprosent (av brutto utlån)	1,18 %	1,20 %	0,77 %	0,83 %	0,55 %
Årsoverskudd i prosent	0,78 %	0,51 %	0,80 %	0,81 %	1,06 %
Egenkapitalavkastning	10,12 %	6,95 %	10,85 %	12,4 %	17,54 %
Utlånsvekst inkl. Eika Boligkreditt	8,10 %	9,18 %	9,69 %	9,18 %	9,98 %
Innskuddsvekst	17,80 %	6,38 %	12,03 %	8,54 %	20,79 %
Innskudd i prosent av utlån	81,03 %	74,21 %	76,00 %	75,80 %	72,36 %
Forvaltningskapital eks. boligkreditt	5.180.889	4.781.711	4.417.329	3.961.474	3.780.944
Brutto utlån	4.182.583	3.877.196	3.558.822	3.183.363	3.073.952
Utlån i Eika Boligkreditt	1.321.400	1.217.185	1.112.025	1.073.214	824.782
Innskudd fra kunder	3.389.256	2.877.234	2.704.576	2.414.206	2.224.175
Kapitaldekning konsolidert	18,78 %	18,06 %	18,75 %	16,29 %	14,88 %
Kjernekapitaldekning	15,49 %	16,78 %	17,89 %	16,29 %	14,48 %
Ren kjernekapitaldekning	13,75 %	13,93 %	14,38 %	11,62 %	11,08 %
Antall ansatte	35	36	35	38	36
Antall årsverk	34	34	33,4	34,4	32,9
Forvaltningskapital pr. årsverk	152.379	140.639	132.255	115.327	114.922
Forretningskapital pr. årsverk	191.244	176.438	165.550	146.570	139.992

Innholdsfortegnelse

LOKAL OG STERKERE	3
ÅRSBERETNING FOR 2016	4
<i>REGNSKAPET FOR 2016</i>	5
<i>DRIFTSRESULTATET</i>	6
<i>NETTO RENTE- OG KREDITTPROVISJONSINNEKTER</i>	6
<i>NETTO ANDRE DRIFTSINNEKTER</i>	6
<i>DRIFTSKOSTNADER</i>	6
<i>TAP OG NEDSKRIVNINGER</i>	7
BALANSEN	7
<i>FORVALTNINGSKAPITALEN</i>	7
<i>UTLAN</i>	8
<i>GARANTIER</i>	9
EGENKAPITAL OG SOLIDITET	9
LIKVIDITET	10
STYRETS VURDERING AV REGNSKAPET/VURDERING AV FORTSATT DRIFT	10
<i>DATTERSELSKAPER</i>	10
<i>EIENDOMSMEGLING</i>	10
RISIKOVURDERING	11
<i>LIKVIDITETSRISIKO</i>	11
<i>OPERASJONELL RISIKO</i>	12
<i>RENTERISIKO</i>	13
<i>MARKEDSRISIKO</i>	13
<i>VALUTARISIKO</i>	13
<i>KREDITTRISIKO</i>	13
HMS	15
<i>SYKEFRAVÆR</i>	15
<i>PERSONALET</i>	15
<i>LIKESTILLING</i>	15
UTSIKTENE FOR 2017	17

Lokal og sterkere.

Bankbransjen blir mer nisjepreget. Nye banker med få produkter etableres i et tempo som vi ikke har sett siden 1850 tallet. Spesielt forbrukslånsbanker har blitt en ny nisje med mange aktører. Mange av de større bankene velger bort lokal tilstedeværelse med digitale løsninger og selvbetjening. Lavere kostnader og høyere effektivitet er ofte argumentene for nedleggelse av kontorer og sentralisering.

Bamble Sparebank har sammen med Kragerø Sparebank fusjonert og blitt til Skagerrak Sparebank. Hensikten med fusjonen er å ta vare på vår lokale tilstedeværelse samtidig som vi får større økonomiske muskler til å betjene et stadig voksende bedriftsmarked. Vi har fortsatt tro på lokal tilstedeværelse, og en tett og god dialog med våre kunder.

Lokal tilstedeværelse kan godt kombineres med gode selvbetjeningsløsninger og nye, digitale verktøy. Vi har tro på kombinasjonen. Og kundene våre likeså. Årets kundetilfredsundersøkelse viste at våre kunder skårer banken langt høyere enn tilsvarende hos våre konkurrenter.* Det er vi selvfølgelig stolte av, og vi akter å forsterke dette bildet fremover.

I løpet av våren 2017 åpner vi et nytt bankkontor i Skien. Dette er et synlig bevis på at vi ønsker å være lokale. Og med lokale så mener vi fysisk tilstede i lokalsamfunnet. Det vil være et kontor med dyktige ansatte som kan gi gode råd og hjelpe til når behovet skulle være der.

Sammen med Kragerø Sparebank har vi dannet et godt fundament for videre ekspansjon og lønnsom vekst. Og vekst er et poeng i seg selv. Mange av innsatsfaktorene for å kunne produsere gode banktjenester prises i markedet etter størrelse. Sammen med Kragerø blir vi derfor en sterkere og mer lønnsom bank fremover, til glede for investorer, ansatte og kunder.

Selv om dette er den siste årsrapporten for Bamble Sparebank i sin nåværende form så lever 167 års historie videre i Skagerrak Sparebank. Både Kragerø Sparebank og Bamble Sparebank har lange tradisjoner og dype røtter i sine lokalsamfunn og grunnlaget for videre vekst og utvikling er derfor godt. Vi håper derfor at ansatte, kunder og forretningsforbindelser skal trives i Skagerrak Sparebank.

Jan Kleppe
Adm. banksjef i Bamble Sparebank
Viseadm. Banksjef i Skagerrak Sparebank

*Norsk Kundebarometer, Barcode Intelligence AS, 2016.

Årsberetning for 2016

Makroøkonomisk kommentar 2016

Verdensøkonomien i 2016 var god og relativt upåvirket av Brexit og valget av Trump som president. Aksjemarkedene var positive og for Norges del steg aksjekursene med ca. 14 prosent. Den europeiske sentralbanken fortsatte sin likviditetstilførsel og rentene forble lave gjennom hele året. I USA falt arbeidsledigheten gjennom hele året og fra sommeren av så vi en gradvis stigende rentekurve for de lange rentene. Dette smittet også over på Europa på tampen av året. Den Europeiske sentralbanken holdt styringsrenten på 0,05 prosent uendret gjennom året. Norges Bank satte styringsrenten ned fra 0,75prosent til 0,5 prosent i mars.

Ved inngangen til 2017 er Brexit, Hellas og valget av Trump som president de store usikkerhetsmomentene for verdensøkonomien. Amerikanerne venter på det første budsjettforslaget og Europa forbereder seg til Storbritannias løsrivelse. I tillegg er det en viss bekymring i Europa for konsekvensen av de høyrepopulistiske partienes fremvekst.

Den politiske usikkerheten har til en viss grad smittet over på finansmarkedene og gitt en viss usikkerhet på tampen av året. Det er grunn til å tro at den stabile utviklingen fra 2016 vil bli avløst av mer usikkerhet og uro i 2017.

Myndighetenes krav til økt soliditet i bankene materialiserte seg i 2016 gjennom nye Pillar II krav. Pillar II tilleggene er individuelt tilpasset, men innebærer en betydelig økning i kjernekapitalen for alle banker.

Regional utvikling

Det er en gryende optimisme i Grenland og regionen har hatt nytte av lav oljeeksponering i 2016. Stabil drift og betydelige investeringer i fastlandsindustrien har bidratt til den økende optimismen. Boligprisene i Grenland økte med over 10 prosent i 2016 og for første gang på mange år ble regionen nevnt i nasjonale sammenhenger på grunn av dette. Arbeidsledigheten falt også gjennom hele 2016 og regionen har ved utgangen av året en arbeidsledighet på under 3 prosent.

Eika Alliansen.

Bamble Sparebank er aksjonær i Eika Gruppen AS og en av 72 lokalbanker i Eika Alliansen. Lokalbankene, Eika Gruppen og Eika Boligkreditt utgjør Eika Alliansen. Eika Alliansen er en av Norges største finansgrupperinger, med en samlet forvaltningskapital på mer enn 320 milliarder kroner.

Eika Gruppen AS

Eika Gruppen utgjør finanskonsernet i Eika Alliansen og konsernets visjon er «Vi styrker lokalbanken». Konsernets kjernevirksomhet er tjenesteleveranser til lokalbanken og lokalbankens kunder. Eika Gruppen utvikler og leverer tjenester som understøtter stabil og effektiv bankdrift, samt løsninger og kompetanse som skal sikre videre vekst og utvikling i bankene, lokalsamfunnet og ikke minst for kundene.

Produktselskapene i Eika Gruppen - Eika Forsikring, Eika Kredittbank, Eika Kapitalforvaltning og Aktiv Eiendomsmegling - leverer et bredt spekter av finansielle produkter, kommersielle løsninger og kompetansehevende konsepter. Eika Gruppens samlede leveranser sikrer lokalbankenes konkurransedyktighet slik at de kan bygge videre på sin sterke, lokale markedsposisjon

Eika Boligkreditt sikrer lokalbanken langsiktig funding

Eika Boligkreditt er en del av Eika Alliansen og er direkte eid av 70 lokalbanker og OBOS. Eika Boligkreditt har som hovedformål å sikre lokalbankene tilgang til langsiktig og konkurransedyktig funding. Selskapet har en forvaltningskapital på omlag 77 milliarder og er, med sin tilgang til det internasjonale markedet for Obligasjoner med fortrinnsrett (OMF), en viktig finansieringskilde for alliansebankenes boliglånsportefølje.

Regnskapet for 2016

Banken leverer et godt resultat i 2016. Det har vært god vekst på alle områder og markedsposisjonen er styrket både innenfor person- og bedriftsmarkedet. Resultatregnskapet er noe påvirket av høyere kostnader som følge av fusjonsarbeidet med Kragerø Sparebank, mens den underliggende bankdriften og andre posisjoner har bidratt positivt i vesentlig grad. Marginfallet på boliglån stoppet opp i 2016 og vi så tendenser til økte marginer på tampen av året.

Bankens provisjonsinntekter ble redusert i 2016 som følge av lavere provisjoner fra Eika Boligkreditt.

Styret er godt fornøyd med at kjernevirksomheten leverer stabile resultater. Bankens inntjening har blitt mer robust for svingninger i økonomien og påvirkninger utenfra. Banken har gjennom hele året hatt en forutsigbare utlånspraksis og kundene har dermed hatt stabil tilgang til nødvendig kreditt.

Utlånsveksten i 2016 ble marginalt høyere enn markedsveksten og bidro til at banken opprettholdt sin markedsposisjon på utlånssiden. Veksten i utlån kom både innenfor

privatmarkedet og bedriftsmarkedet. Innskuddsveksten var god og bidro til at bankens likviditetsrisiko gikk ned også i 2016.

NORDirektebank.no

SkagerakDirektebank byttet navn til NORDirektebank høsten 2016. Skagerrak navnet ble overlevert «morbank» og vil leve videre som juridisk og merkenavn på sammenslått bank. Kundetilgangen til NORDirektebank har vært god gjennom hele året og de nye kundene har bidratt til god utlån- og innskuddsvekst. NORDirektebank har gjennom hele året figurert blant de bankene som tilbyr de gunstigste lånevilkårene til gode boliglånskunder. Avdelingen er en integrert del av banken og resultatet inngår i bankens samlede resultat.

Driftsresultatet

Driftsresultatet før tap ble 52,6 MNOK mot 38,3 MNOK i 2015. Bankens resultat før skatt ble 46,2 MNOK mot 32,5 MNOK i 2015. I resultatet for 2016 er det en engangsgevinst på ca. 3,3 MNOK for salg av aksjer i VISA.

Resultat etter skatt ble 38,5 MNOK som gav en egenkapitalavkastning på 10,12 %. Resultat pr. egenkapitalbevis ble 10,76 NOK hvorav 9 NOK pr EK bevis er foreslått som utbytte.

Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter

Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter ble 69,9 MNOK, som er 3,9 MNOK høyere enn i 2015. Tar vi med avkastningen på bankens rentefond hadde banken rente- og kredittprovisjonsinntekter på 76,4 MNOK, som er 7,9 MNOK mer enn i 2015. Rentenettoen økte fra 1,39 % i 2015 til 1,42 % i 2016. Tar vi med avkastningen på bankens rentefond økte Rentenettoen fra 1,44 % i 2015 til 1,55 % i 2016.

Netto andre driftsinntekter

Netto andre driftsinntekter økte fra 26,2 MNOK i 2015 til 43,5 MNOK i 2016. Hovedgrunnen til merinntektene er økte utbytter fra Eika selskapene og øvrige verdipapirplasseringer. Samlede verdipapirgevinster var 20,7 MNOK i 2015 mot 4,4 MNOK i 2015.

Provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester ble redusert fra 21,4 MNOK i 2015 til 18,7 MNOK i 2016. Lavere provisjon fra EIKA Boligkreditt AS er hovedårsaken til fallet.

Driftskostnader

Bankens samlede driftskostnader utgjorde 60,9 MNOK mot 53,9 MNOK i 2015. Økningen skyldes i hovedsak engangskostnader på 5 MNOK i forbindelse med fusjonen med Kragerø Sparebank.

Banken måler effektiv drift som forholdet mellom kostnader og inntekter. I 2016 var dette forholdet 53,66 prosent mot 58,48 prosent i 2015.

De samlede personalkostnadene i 2016 ble 28,2 MNOK, en økning på 1,2 MNOK fra 2015. Generell lønnsvekst og ekstraarbeid med fusjon er hovedårsaken til økningen. Avskrivningene for året var på 0,6 MNOK mot 0,5 MNOK i 2015.

I prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital utgjorde de samlede driftskostnadene 1,23 prosent i 2016 mot 1,14 prosent i 2015.

Kostnadsutvikling 2012 – 2016

Tap og nedskrivninger.

Banken har i 2016 utgiftsført 6,3 MNOK til tap. Samlede nedskrivninger utgjør ved årsskiftet 37,1 MNOK fordelt med 26,1 MNOK på individuell nedskrivninger og 11 MNOK på gruppevise nedskrivninger.

Bankens misligholdsandel er moderat og utgjør 1,18 prosent av brutto utlån ved årsslutt. Banken har jobbet kontinuerlig med oppfølging av utsatte engasjementer i 2016.

Banken forventer at tapene i 2017 vil være på nivå med 2016. De økonomiske forholdene lokalt er relativt stabile, og vi vil derfor ikke se noen dramatiske endringer. Vi må imidlertid ta høyde for at økt utlånsvolum vil kunne gi økte nedskrivninger på litt sikt.

Balansen

Forvaltningskapitalen

Ved utgangen av 2016 var forvaltningskapitalen 5.181 MNOK, en økning på 399 MNOK fra 2015. I prosent økte forvaltningskapitalen med 8,34 prosent mot 8,1 prosent i 2015. Årsaken til veksten er god kundetilvekst, økte utlånsvolumer og gode likviditetsreserver.

Innskuddene økte fra 2.877 MNOK i 2015 til 3.389 mill. kroner i 2016, en økning på 17,8 prosent. Bankens innskuddsbetingelser har vært konkurransedyktige gjennom året og det har vært god tilgang på innskudd både fra nye og etablerte kunder.

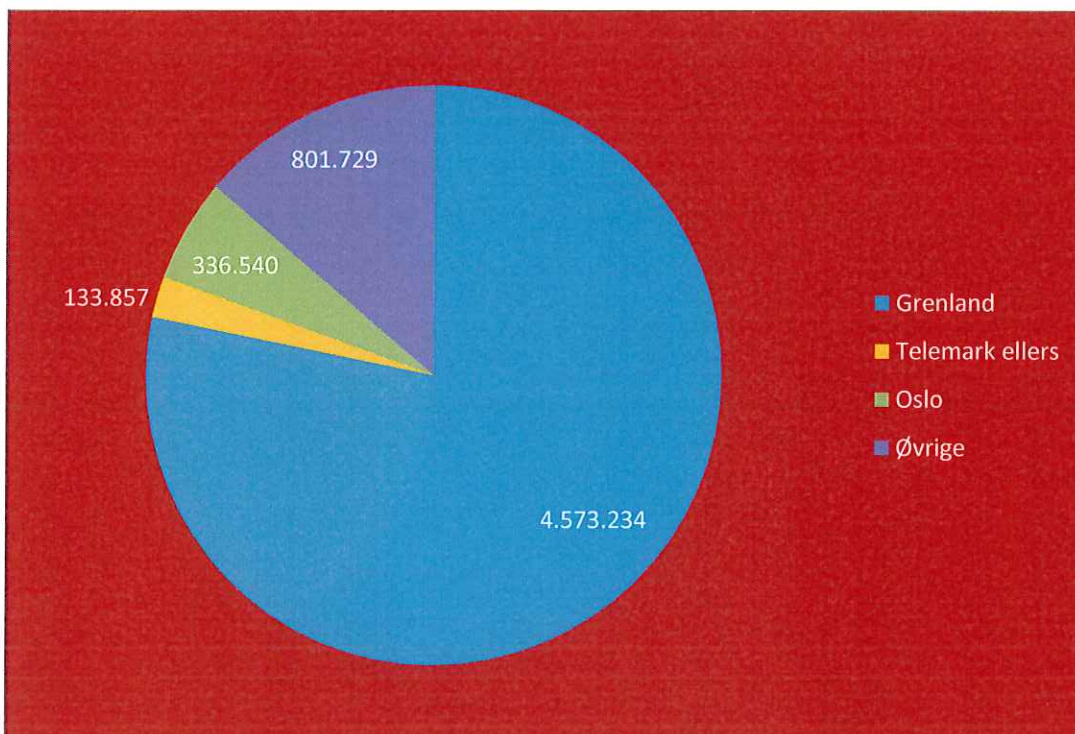
Utlån

Brutto utlån i egne bøker økte med 306 MNOK til 4.183 MNOK eller 7,9 prosent. I tillegg kommer overføring av lån til Eika Boligkreditt. Dette utgjorde ca. 104 MNOK. Samlet utlånsvekst ble 8,1 prosent.

Privatmarkedet økte lånene med 332 MNOK eller ca.6 prosent, mens utlån til bedriftsmarkedet økte med 77 MNOK. Utlånsveksten i 2016 er marginalt høyere enn den generelle kredittveksten innenfor både privat- og bedriftsmarkedet.

Fordelingen av utlån mellom bedriftsmarkedet og privatmarkedet utgjorde ved årsskiftet hhv.29 % og 71 %. Beregningene inkluderer ikke lånene som er overført til Eika Boligkreditt.

Geografisk fordeling av utlån.

Garantier.

Bankens garantivolum var ved årsskiftet 108 MNOK mot 134 MNOK i 2015. Det vises for øvrig til note 6.

Kontantstrømsanalyse

Kontantstrømsanalysen viser en netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter på 212 MNOK for 2016, mens bankens driftsresultat er på 46,2 MNOK. Hovedårsaken til forskjellen mellom netto kontantstrøm og resultat er at banken hadde en vesentlig sterkere innskuddsvekst enn utlånsvekst i 2016. Sterk innskuddsvekst (512 MNOK) muliggjorde lavere eksponering i lånemarkedet. Kontantstrømeffekten av endring i gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer utgjorde minus 170 MNOK.

Egenkapital og soliditet.

Egenkapital

Bankens ansvarlige kapital var på 479 MNOK ved utgangen av 2016. Netto kjernekapital er ned med 12,7 MNOK til 395,4 MNOK. Ren kjernekapital utgjorde 351 MNOK mot 339 MNOK i 2015. Kapitaldekningen og kjernekapitaldekningen var ved årsskiftet var hhv 18,78 prosent og 15,49 prosent. Ren kjernekapital har i 2016 blitt redusert fra 13,93 prosent til 13,75 prosent.

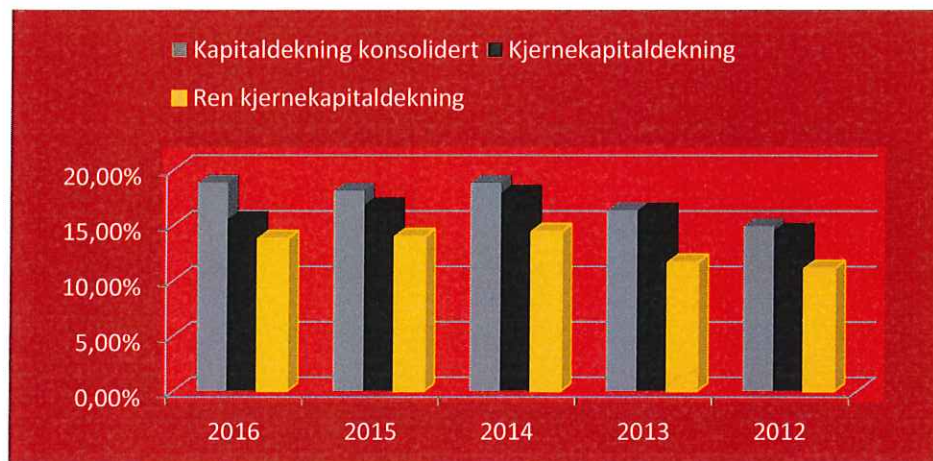
I bankens ansvarlige kapital inngår det to ansvarlige lån på tilsammen 100 MNOK og ett fondsobligasjonslån på 60 MNOK. De ansvarlige lånene på hhv 40 MNOK og 60 MNOK ble tatt opp i 2014 og 2016. Fondsobligasjonslånet på 60 MNOK er evigvarende men det er en "call" etter 5 år.

Egenkapitalavkastningen etter skatt var 10,12 prosent i 2016 mot 6,95 prosent i 2015.

Bankens egenkapital utgjorde ved årsskiftet 397 MNOK.

Kapitaldekning og kjernekapital.

Likviditet

Bankens likviditet har vært stabil gjennom hele året. De langsiktige låneopptakene utgjorde 1.203 MNOK ved årsskiftet. Låneopptakene er fordelt på lån med ulik størrelse og forfallstidspunkter.

Innskuddsdekningen ved årsskiftet utgjør 81 prosent mot 74,2 prosent i 2015. Styret vurderer bankens likviditetssituasjon som god.

Styrets vurdering av regnskapet/vurdering av fortsatt drift.

Styret mener at resultatregnskapet og balansen med tilhørende noter gir et tilstrekkelig grunnlag for å bedømme bankens virksomhet og stilling ved årsskiftet. Styret er ikke kjent med at det er oppstått forhold etter årsskiftet som kan påvirke bankens resultat negativt. Se for øvrig avsnittet om fusjonen med Kragerø nedenfor.

Styret bekrefter at regnskapet er avgitt under forutsetning av videre drift. Av årets overskudd på kr. 38,5 MNOK føres kr. 32,2 MNOK til sparebankens fond, 0,5 MNOK settes av til gaver og gavefond, 4,2 MNOK til utbytte og 0,8 MNOK føres til utjevningsfond.

Styret er tilfreds med bankens utvikling og resultat. Stabil drift og jevn vekst gir et godt grunnlag for fortsatt positiv utvikling fremover. Fusjonen med Kragerø Sparebank vil styrke bankens posisjon og forretningsutvikling ytterligere.

Datterselskaper

Eiendomsmegling

Grenland Eiendomsmegling meglet 169 eiendommer i 2016 og fikk et overskudd på 0,4 MNOK. Eiendomsmeglerforetaket er eid av banken med 51 % og 49 % ved Jørn Amlie. Grenland Eiendomsmegling AS er franchisetager for Aktiv Eiendomsmegling.

Øvrige Selskaper

Øvrige datterselskaper har drift og balanse som har for liten innvirkning på bankens drift til at de spesifiseres i årsrapporten. Se Note 12.

Risikovurdering

Bankens internkontrollsystem er basert på rutiner og kontroller som utføres på flere nivå i banken. Alle ledere og nøkkelpersoner gjennomfører hvert år kontroller på vesentlige områder i banken. Kontrollene skal avdekke endringer i bankens risikobilde innenfor hvert kontrollert område. På bakgrunn av alle delrapportene utarbeides det en samlet rapport som legges frem for styret minimum en gang per år. Vesentlige avvik i rapportene rapporteres og tiltak iverksettes.

Styret har vurdert følgende risikoområder:

- Likviditetsrisiko
- Operasjonell risiko
- Renterisiko
- Markedsrisiko
- Valutarisiko
- Kredittrisiko

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisikoen kan defineres som bankens evne til å gjøre opp sine forpliktelser ved forfall. Bankens hovedfinansieringskilde er kundeinnskudd, men manglende innskuddsdekning dekkes opp av innlån fra obligasjonsmarkedet. For å gjøre opptak av lån i obligasjonsmarkedet er banken avhengig av gode rutiner for likviditetsstyring og oppfølging.

Banken har i sine interne retningslinjer for likviditetsstyring lagt vekt på å ha et balansert forhold mellom kortsiktige og langsiktige innlån. Dette gir en forfallsstruktur som reduserer refinansieringsrisikoen vesentlig. I en situasjon hvor banken er avhengig av eksterne långivere i pengemarkedet er det derfor svært viktig å ha gode rutiner for likviditetsstyringen slik at banken til enhver tid har nødvendig tillitt hos sine långivere. Banken har hatt stor oppmerksomhet på likviditetsstyringen i 2016 ihht rutinene som er nevnt ovenfor. Bankens likviditetssituasjon har vært meget god gjennom hele året og nøkkeltallene viser gode sikkerhetsmarginer på alle tidspunkt gjennom året.

Differansen mellom innskudd og utlån utgjorde ved årsskiftet 793 MNOK. Differansen er dekket opp ved hjelp av

- 1.205 MNOK i obligasjonslån
- 100 MNOK i ansvarlig lån
- 60 MNOK i fondsobligasjonslån

Forfallsstrukturen på bankens eksterne lån ser slik ut:

	Lånebeløp	Årets rentekostnad	Gjennomsnittsrente	Forfall	Valuta
Obligasjonslån utstedt 23.05.2013	105 000	3 615	2,04 %	23.03.2017	NOK
Obligasjonslån utstedt 19.11.2015	75.000	1 429	1,91 %	19.05.2017	NOK
Obligasjonslån utstedt 19.09.2013	200 000	4 107	2,05 %	19.09.2017	NOK
Obligasjonslån utstedt 12.11.2014	200 000	3 331	1,67 %	12.03.2018	NOK
Obligasjonslån utstedt 15.01.2015	200.000	3 524	1,76 %	15.10.2018	NOK
Obligasjonslån utstedt 27.02.2015	175 000	3 083	1,73 %	27.02.2019	NOK
Obligasjonslån utstedt 11.11.2016	250 000	656	1,89 %	11.11.2019	NOK
Sum	1 205 000	19 745			

	Lånebeløp	Årets rentekostnad	Gjennomsnittsrente	Forfall	Valuta
Fondsobligasjonslån utstedt 26.04.2013	60 000	3 517	5,86 %	Evigvarende	NOK
Sum	60 000	3 517			

	Lånebeløp	Årets rentekostnad	Gjennomsnittsrente	Forfall	Valuta
Ansvarlig lån utstedt 07.11.2014	40 000	1 165	2,91 %	07.11.2024	NOK
Ansvarlig lån utstedt 20.10.2016	60 000	457	3,73 %	20.10.2026	NOK
Sum	100 000	1 622			NOK

LCR tall og kommentarer.

Bankens LCR verdi ved utgangen av 2016 var 170 mot 188 i 2015. LCR verdiene bekrefter bankens gode likviditetsposisjon.

Operasjonell risiko

Operasjonell risiko kan defineres som risiko for at maskiner, personell, systemer og rutiner ikke fungerer som forutsatt.

Banken har lav operasjonell risiko. IKT-systemene, som er forretningskritisk for banken, har gjennomgått oppdateringer og forbedringer løpende og alle systemene har vært stabile gjennom hele året.

Banken har etablert gode styringsrutiner for alle områder. Alle policydokumenter og rutiner oppdateres minimum en gang per år.

Banken stimulerer de ansatte til videreutdanning i vesentlig grad. Alle ansatte i kundeposisjon har gjennomført kompetansebyggende tiltak og banken har satt seg et høyt mål for samlet kompetanse i organisasjonen. Kompetansetiltakene vedlikeholdes gjennom resertifiseringsordninger levert av Eika skolen.

Det er styrets vurdering at bankens metode og kontrollopplegg for risikohåndtering er tilstrekkelig ivaretatt.

Renterisiko

Renterisikoen er i det vesentlige forbundet med beholdningen av rentebærende verdipapirer og fastrentelån og innskudd.

Netto renterisiko i balansen ved en endring på ett prosentpoeng utgjør 0,6 MNOK.

Markedsrisiko

Markedsrisikoen er først og fremst knyttet til beholdningen av aksjer, egenkapitalbevis og fondsandeler.

Styret har fastsatt rammer for investeringer i de ulike verdipapirene og innført en maksimal grense for investeringer i enkeltpapirer. Ved årsskiftet var beholdningen av verdipapirer 844 MNOK hvorav 125 MNOK var plassert i aksjer og egenkapitalbevis. Handelsporteføljen utgjør 3,1 MNOK ved årsskiftet. Bankens beholdning av verdipapirer er lavere enn de maksimale rammene som er satt av styret. Ved utgangen av året vurderer styret risikoen i bankens verdipapirportefølje til å være moderat. Obligasjonsporteføljen består i hovedsak av godt ratede obligasjoner med begrenset kredittrisiko. Banken anser samlet risiko i obligasjonsporteføljen som lav.

Valutarisiko.

Banken besitter en begrenset kontantbeholdning av valuta for turistformål, og deler av bankens IT kostnader betales i danske kroner. Samlet valutaeksponering er lav og den påvirker ikke bankens resultat i vesentlig grad.

Kredittrisiko

Banken vurderer kredittrisikoen knyttet til utlån og garantier som moderat. Bankens utlånsvekst i 2016 var høyere enn budsjett. Det er bankens inntrykk at utviklingen i 2016 har vært svakt negativ med hensyn til risiko i samlet kredittportefølje. Andelen lån med høy risiko og andelen misligholdte og tapsutsatte lån er noe høyere enn tidligere. Det er likevel bankens oppfatning at den samlede restrisiko i disse ikke vurderes som høyere enn i tidligere perioder.

Misligholdsandelen var 1,18 prosent av brutto utlån ved årsskiftet. Andelen av utlån til privatmarkedet var ved årsskiftet 71 prosent.

Utviklingen i eiendomsprisene er viktig for den totale kredittrisikoen i banken. I løpet av året har eiendomsverdiene i bankens markedsområde steget med ca. 10 prosent.

Prisutviklingen på næringseiendom er mer usikker, men det er grunn til å tro at denne også har vært positiv. Vi forventer moderat stigende priser for boligeiendom i 2017.

Vedvarende utsikter til lav rente vil bidra til jevn etterspørsel etter boliger. Vi tror ikke på noen eiendomsboble i Grenland da prisene på alle typer eiendom er blant de laveste i landet.

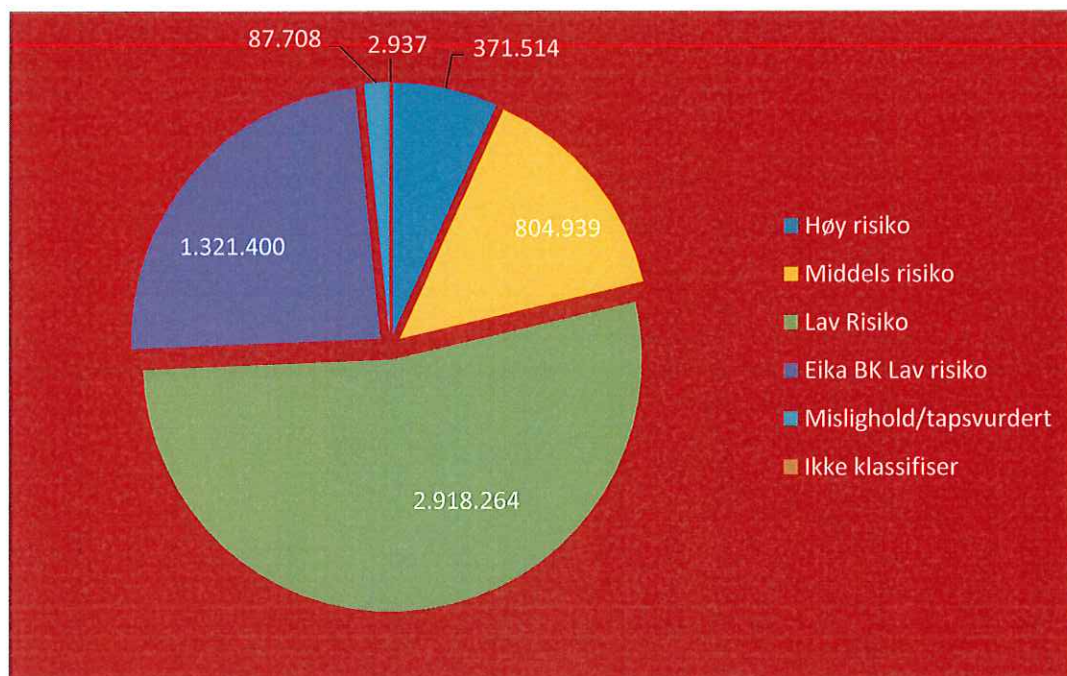
Styret har fastsatt interne begrensninger på størrelsen på enkeltengasjementer. Et engasjement defineres som stort dersom det overstiger 10 prosent av bankens ansvarlige kapital. Ved nyttår hadde banken 1 engasjement som oversteg 10 prosent av bankens ansvarlige kapital.

Kredittrisikoen overvåkes gjennom risikoklassifisering og misligholdsrapportering. Alle engasjementer risikoklassifiseres og fordeles som lav, middels eller høy risiko. Risikoklassifiseringen er basert på kundens økonomi, gjeldsgrad og verdien på deponerte sikkerheter.

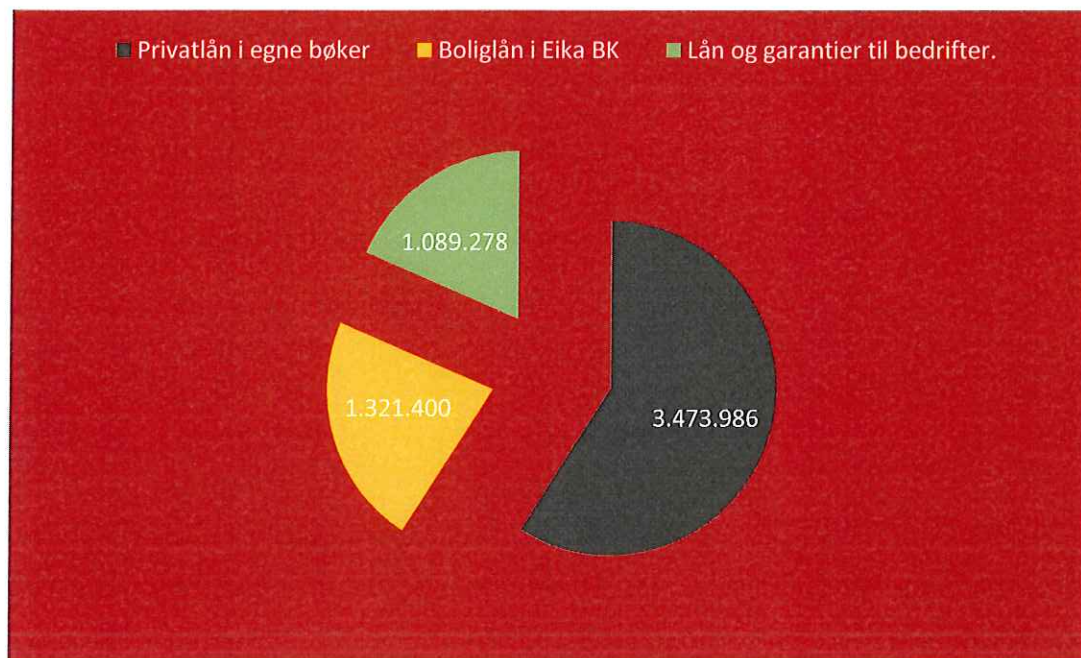
Ved årsskiftet var 77 prosent av totalt engasjement inkl. lån til Eika Boligkreditt klassifisert som lav risiko, mens 14,6 prosent var klassifisert som middels risiko. Lån med høy risiko utgjorde 6,7 prosent.

Banken forventer at fremtidige, årlige kredittap vil beløpe seg til ca. 0,18 % av utestående utlånsvolum.

Risikoklassifisering.

Engasjement fordelt på sektor.

HMS

Sykefravær

Sykefraværet i banken er på 4,7% og er uendret fra 2015 til 2016. Sykefraværet i 2016 har vært på samme nivå som snittet i finansbransjen. Bankens interne mål er å ha et lavere sykefravær enn bransjen.

Banken har i 2016 hatt avtale om levering av bedriftshelsetjenester. Avtalen innebærer hjelp til forebyggende aktiviteter og oppfølging av de ansattes arbeidshelse. Oppfølging av de ansatte vedr fysisk og psykisk helsevern har vært gjennomført iht. bankens HMS policy. Banken har også i 2016 hatt et samarbeid med fysioterapeut og kiropraktor.

Personalet

Ved utgangen av året sysselsatte banken 35 personer fordelt på 34 årsverk – en reduksjon på 0,5 årsverk fra utgangen av 2015. Banken har hatt 0,3 årsverk utleid til Eika og Finansforbundet i 2016.

Banken legger vekt på videreutvikling av de ansatte slik at både banken og hver enkelt ansatt blir bedre rustet til å møte nye krav og rammebetingelser. Alle bankens rådgivere er AFR-autoriserte.

Likestilling

Ved årsskiftet har banken 51 prosent kvinner og 49 prosent menn. Ansatte med redusert arbeidstid er 8 personer hvorav 7 er kvinner. Andelen kvinner med lederfunksjon er 12,5 prosent.

Samfunnsansvar

Arbeidet med samfunnsansvar er forankret i bankens verdier. For å kunne synliggjøre bankens samfunnsansvar, er forutsetningen at banken makter å skape lønnsomhet, og som et minimum, etterlever alle lover og forskrifter. Det er også en forutsetning at banken har et godt forhold til sine medarbeidere og ledere, har et verdigrunnlag som etterleveres og betyr noe for de ansatte, samt har de beste relasjoner til sine kunder og samarbeidspartnere. En aktiv dialog og omsorg for lokalsamfunnet er viktig for bankens gode omdømme og denne blir bekreftet gjennom gode resultater fra kundetilfredsmålinger, som gjennomføres annethvert år.

Bankens complianceansvarlig har ikke rapportert avvik i 2016 knyttet til bankens etterlevelse av lover og forskrifter.

Banken bidrar til samfunnet gjennom gaver og annen støtte til idrett, kultur, ideelle organisasjoner og andre samfunnsnyttige formål. I 2016 beløp slik støtte seg til ca. 2 MNOK.

Samfunnsansvaret innebærer også at banken skal ha et bevisst forhold til sine interessenter og påse at bankens handlinger bidrar til en sosialt ansvarlig forretningsdrift. Hensynet til samfunnsansvar er innarbeidet i overordnede retningslinjer under konkrete emner som eksempel etikk, bekjempelse av hvitvasking og korrupsjon, helse, arbeidsmiljø og sikkerhet samt det ytre miljø. I 2016 ble det ikke rapportert noen mistenkelige transaksjoner til Økokrim, mens bankens øvrige hendelsesrapportering heller ikke har avdekket vesentlige avvik i 2016. Banken har ikke særskilt klimaregnskap og innehar heller ikke egen miljøsystemsertifisering.

For å sikre etterlevelse og godt omdømme inngår bankens ansatte i et etterutdanningsprogram med ulike kurs, seminarer mv. med fokus på etterlevelse av sentrale lover og forskrifter, forsvarlig utlånspraksis mv. hvor banken har 12 sertifiserte rådgivere ved utgangen av 2016. Banken sikrer også ansatte innflytelse gjennom godt samarbeid med de tillitsvalgte innenfor de rammer og tradisjoner som gjelder for bransjen. Det legges videre til rette for at rekrutteringer skjer fra et bredt utvalg av samfunnet og eldre arbeidstakere kan få et yrkesaktivt liv frem til alderspensjonering og bidra til å redusere antall tidligpensjoneringer i banken.

Banken har utover årsrapporten og ovennevnte forhold ingen særskilt rapportering på samfunnsmessige «resultater»

Fusjonen med Kragerø Sparebank

Bamble og Kragerø Sparebank startet i 2015 en prosess for å se om det var forretningsmessig grunnlag for et tettere samarbeid. Prosessen og vurderingene, som

ble gjort underveis, konkluderte med at det var et forretningsmessig rasjonale for å fusjonere bankene. På bakgrunn av konklusjonene i forarbeidet ble det satt ned en prosjektorganisasjon bestående av administrative ressurser i bankene og hhv styreleder i Bamble og Kragerø Sparebank. Tillitsvalgte fra begge bankene har vært involvert i prosessen fra starten av.

Bankene valgte Swedbank som tilrettelegger for fusjonsprosessen og Selmer til å bistå med juridiske vurderinger. I tillegg utførte BDO ulike gjennomganger av bankenes status før fusjon.

Underveis i prosjektet ble det gjort vurderinger av ulike fusjonsmodeller og valget stod mellom en stiftelsesmodell eller EIKA modellen. Det var ikke noe ønske fra noen av bankene om å etablere stiftelse og prosjektet konkluderte derfor med at Eika modellen var den mest hensiktsmessige for fusjonen.

En av problemstillingene underveis var hvordan det økonomiske bytteforholdet mellom bankene skulle beregnes. BDO og Swedbank gjennomførte derfor grundige vurderinger av begge banker og kom frem til et bytteforhold som ble oversendt Finanstilsynet for godkjenning. Finanstilsynet hadde ingen merknader til de vurderingene som ble gjort.

Selve fusjonen ble gjennomført etter de regler og tidsfrister som gjelder for denne type transaksjoner. Endelig vedtak ble fattet i de respektive forstanderskapene og fusjonen ble effektivert 1/1 – 2017. Den tekniske integrasjonen ble gjennomført helgen 17-19 februar.

Prosjektet og fusjonsforberedelsene har brakt ansatte og tillitsvalgte i de to bankene tettere sammen og grunnlaget for å skape en god bank er lagt. Det har vært nedlagt et betydelig arbeid fra nøkkelpersoner i organisasjonen og arbeidspresset har til tider vært høyt.

Vi er imidlertid svært tilfredse med prosjektet og resultatet, og vi ser frem til å utvikle banken videre til glede for lokalsamfunn, kunder, ansatte og eiere.

Miljø

Bankens drift påvirker ikke det ytre miljøet.

Utsiktene for 2017

Ved inngangen til 2017 fortsetter den usikkerheten som bygde seg opp i høst etter Brexit og Trump. USA har en positiv, underliggende utvikling med lavere arbeidsledighet og stigende boligpriser. Men usikkerheten rundt ny, økonomisk politikk påvirker markedene ulikt. Aksjemarkedene har tolket signalene positivt, mens risikopåslagene i rente- og obligasjonsmarkedet har økt. I Europa er det en gryende bekymring for at de

politiske protestpartiene skal få en for stor innflytelse. Vi ser ved inngangen av året at risikonivåene i Euro sonen også har økt betydelig.

For Norges del ser det lysere ut enn ved inngangen til fjoråret. Svakt stigende oljepriser og fallende arbeidsledighet i mesteparten av landet bidrar til optimismen.

Grenlandsregionen er inne i en god trend hvor optimismen er større enn på flere år. Boligprisene stiger kraftig – dog fra et lavt nivå og arbeidsledigheten fortsetter å falle. Industrien går godt og nye investeringer er på vei. Vi ser også en gryende posisjonering av Grenland som et nytt samferdselsknutepunkt på sørøstlandet. Dobbeltspor til ytre intercity triangel og en sammenkobling av Sørlandsbanen og Vestfoldbanen vil bidra til ytterligere attraktivitet.

Skagerrak Sparebank er godt forberedt for videre vekst i 2017. Banken har en sterk markedsposisjon og både inntjening og soliditet er god.

Banken skal også fortsette det gode samarbeidet som er etablert med frivillige organisasjoner, lag og foreninger. Den grunnleggende sparebankideen, hvor engasjement og omsorg for lokalsamfunnet står sentralt, skal fortsatt være grunnmuren i bankens forretningsmodell.

TAKK

Styret vil rette en takk til alle kunder og forretningsforbindelser for samarbeidet i 2016. Styret vil også takke de ansatte for deres innsats og bidrag i et år preget av stor arbeidsbelastning.

Stathelle, 31.12.16/ 08.03.17

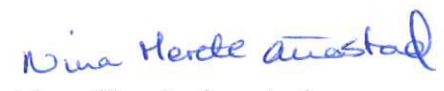

Trond Stangeby
Styrets leder

Fred Arne Hjetland
Styrets nestleder

Vigdis Hågensen

Beathe With

Tor Markussen

Nina Merete Auestad

Arild Bohlin
Ansattes representant

Wenche Eriksen
Ansattes representant

Jon Gunnar Guste-Pedersen
Adm. banksjef

BAMBLE SPAREBANK
ÅRSREGNSKAP 2016 167. FORRETNINGSÅR.

RESULTATREGNSKAP: (beløp i 1000 kr)	NOTE	2016		2015	
Renteinntekter og lignende inntekter					
Renter og lignende inntekter av utlån til og fordringer på kredittinst.		836		933	
Renter og lignende inntekter av utlån til og fordringer på kunder		130.155		143.832	
Renter og lignende innt. av sertif.,oblig. og andre renteb. verdipap.		9.505		12.046	
Andre renteinntekter og lignende inntekter		3	140.499		156.811
Rentekostnader og lignende kostnader					
Renter og lignende kostnader på gjeld til kredittinstitusjoner	15	311		356	
Renter og lignende kostnader på innskudd fra og gjeld til kunder		38.883		49.123	
Renter og lignende kostnader på utstedte verdipapirer	16	22.810		32.907	
Renter og lignende kostnader på ansvarlig lånekapital	17,18	6.230		6.228	
Andre rentekostnader og lignende kostnader	1	2.331	70.565	2.194	90.808
Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter			69.934		66.003
Utbytte og andre innt. av verdipapirer med variabel avkastn.					
Inntekter av aksjer og andre verdipapirer med variabel avkastning	11	24.359		9.380	
Inntekter av eierinteresser i konsernselskaper	12	117	24.476		9.380
Provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester	2				
Garantiprovisjon		939		852	
Andre gebyrer og provisjonsinntekter		17.752	18.691	20.589	21.441
Provisjonskostnader og kostnader ved banktjenester					
Andre gebyrer og provisjonskostnader		2.944	2.944	2.770	2.770
Netto gevinst/tap av valuta og verdipapirer					
Netto gevinst påertif., oblig. og andre rentebærende verdipapirer	10	1.940		-5.286	
Netto gevinst på aksjer og andre verdipap.med variabel avkastn.	11	-120		1.981	
Netto gevinst på valuta og finansielle derivater		871	2.691	1.026	-2.279
Andre driftsinntekter					
Driftsinntekter faste eiendommer		57		55	
Andre driftsinntekter		525	582	406	461
Netto andre driftsinntekter			43.496		26.233
Lønn og generelle administrasjonskostnader	3,4				
Lønn		21.671		20.834	
Pensjoner		1.710		1.512	
Sosiale kostnader		4.828		4.636	
Administrasjonskostnader		25.367	53.576	19.465	46.447
Avskrivninger mv. av varige driftsmidler	5				
Ordinære avskrivninger		600		495	
Nedskrivninger			600		495
Andre driftskostnader					
Driftskostnader faste eiendommer		1.416		1.463	
Andre driftskostnader		5.276	6.692	5.536	6.999
Sum driftskostnader			60.868		53.941
Driftsresultat før tap			52.562		38.295
Tap på utlån, garantier mv.	6				
Tap på utlån		6.352		5.817	
Tap på garantier			6.352		5.817
Nedskrivning/gevinst verdipapirer som holdes på lang sikt					
Gevinst verdipapirer som holdes på lang sikt				17	17
Skatt på ordinært resultat	7	7.714	7.714	8.198	8.198
Resultat av ordinær drift etter skatt	8		38.496		24.297
Resultat før regnskapsåret			38.496		24.297
Disponeringer					
Disponeringer			38.496		24.297
Utbytte på egenkapitalbevis		4.212		2.808	
Overført til sparebankens fond		32.209		19.936	
Overført til gavefond og gaver		1.250		1.250	
Overført til utjevningsfond		825		303	

BALANSEREGNSKAP (beløp i 1000 kr)

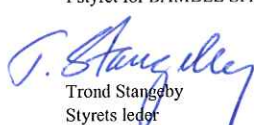
EIENDELER:	NOTE	2016		2015	
Kontanter og fordringer på sentralbanker		60.880	60.880	100.264	100.264
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner					
Utlån til og fordringer på kredittinst. uten avtalt løpetid		8.342		61.733	
Utlån til og fordringer på kredittinst. med avtalt løpetid	13	86.263	94.605	1.000	62.733
Utlån til og fordringer på kunder	6				
Kasse-/drifts- og brukskreditter		635.113		639.536	
Byggelån		83.977		73.705	
Nedbetalingslån		3.463.493		3.163.955	
Sum utlån for individuelle og gruppevise nedskrivninger		4.182.583		3.877.196	
- Individuelle nedskrivninger		-26.124		-26.296	
- Gruppevise nedskrivninger		-11.000	4.145.459	-10.000	3.840.900
Overtatte eiendeler					
Overtatte eiendeler		16.415	16.415	16.415	16.415
Sertifik.,obligasj. og andre renteb. verdip. med fast avkastning	10				
Sertifikater og obligasjoner utstedt av det offentlige					
Sertifikater og obligasjoner utstedt av andre		479.590	479.590	426.828	426.828
Aksjer og andre verdipapirer med variabel avkastning					
Aksjer, andeler og egenkapitalbevis	11	362.940	362.940	315.675	315.675
Eierinteresser i konsernselskaper					
Eierinteresser i andre konsernselskaper	11,12	1.649	1.649	1.649	1.649
Immaterielle eiendeler					
Utsatt skattefordel	7	2.587		3.916	
Andre immaterielle eiendeler			2.587		3.916
Varige driftsmidler	5				
Maskiner, inventar og transportmidler		2.229		894	
Bygninger og andre faste eiendommer		2.559	4.788	2.719	3.613
Andre eiendeler					
Andre eiendeler		1.038	1.038	324	324
Forskuddsbetalinger og opptjente inntekter					
Opptjente ikke mottatte inntekter		9.992		7.682	
Forskuddsbetalte ikke påløpte kostnader	4	946	10.938	1.712	9.394
SUM EIENDELER			5.180.889		4.781.711

GJELD	NOTE	2016		2015	
Gjeld til kredittinstitusjoner					
Lån og innskudd fra kredittinst. uten avtalt løpetid		188		102	
Lån og innskudd fra kredittinst. med avtalt løpetid	15		188	1.398	1.500
Innskudd fra og gjeld til kunder					
Innskudd fra og gjeld til kunder uten avtalt løpetid	15	2.797.325		2.715.155	
Innskudd fra og gjeld til kunder med avtalt løpetid		591.931	3.389.256	162.079	2.877.234
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer					
Sertifikater og andre kortsiktige låneopptak					
Obligasjonsgjeld	16	1.203.303	1.203.303	1.374.291	1.374.291
Annen gjeld					
Betalbar skatt	7	6.876		9.138	
Annen gjeld		12.459	19.335	6.954	16.092
Påløpte kostnader og mottatt ikke opptjente inntekter		10.583	10.583	7.779	7.779
Avsetninger til forpliktelser og kostnader					
Pensjonsforpliktelser	4	1.083		1.034	
Individuelle nedskrivninger på garantiansvar			1.083		1.034
Ansvarlig lånekapital					
Evigvarende ansvarlig lånekapital	17	60.000		99.980	
Annen ansvarlig lånekapital	18	100.000	160.000	40.000	139.980
SUM GJELD			4.783.748	4.417.910	
EGENKAPITAL					
Innskutt egenkapital	19,20				
Egenkapitalbevis		46.796		46.796	
Overkursfond		70	46.866	70	46.866
Opptjent egenkapital					
Sparebankens fond	19	345.449		313.434	
Gavefond		3.270		2.770	
Uttevningfond		1.556	350.275	731	316.935
SUM EGENKAPITAL			397.141	363.801	
SUM GJELD OG EGENKAPITAL			5.180.889	4.781.711	
POSTER UTENOM BALANSEN					
Andre forpliktelser og betingede forpliktelser. Se note 14, 22 og 23					

STATHELLE, 31. DESEMBER 2016

8. MARS 2017

I styret for BAMBLE SPAREBANK:

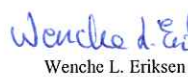

Trond Stangøby
Styrets leder

Fred Arne Hjeltnes
Styrets nestleder

Beate With

Tor Markussen

Vigdís Hågensen

Wenche L. Eriksen
Ansattes rep.

Nina Merete Auestad

Arild Bohlin
Ansattes rep.

Jon Guste-Pedersen
Adm.banksjef

Kontanstrømanalyse (i tusen kroner)	2016	2015
Resultat før skattekostnad	46.210	32.495
Periodens betalte skatt	8.581	9.392
Ordinære avskrivninger	600	495
Endring pensjoner	49	-826
Endring utlån	-304.559	-320.229
Endring gjeld til kredittinstitusjoner	-1.312	1.430
Endring innskudd fra kunder	512.022	172.658
Endringer obligasjoner og sertifikater	-52.762	22.691
Endring i andre tidsavgrensingsposter	3.686	-7.544
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	<u>212.515</u>	<u>-89.438</u>
Innbetalinger ved salg av varige driftsmidler	-	-
Utbetalinger ved kjøp av varige driftsmidler	-1.774	-188
Endring i aksjer, andeler og andre verdipapirer med variabel avkastning	-47.265	7.128
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	<u>-49.039</u>	<u>6.940</u>
Endring gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	<u>-170.988</u>	<u>166.672</u>
Netto kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter	<u>-170.988</u>	<u>166.672</u>
Netto kontantstrøm for perioden	<u>-7.512</u>	<u>84.174</u>
Kontanter og kontantekvivalenter ved periodens begynnelse	<u>162.997</u>	<u>78.823</u>
Kontanter og kontantekvivalenter ved periodens slutt	<u>155.485</u>	<u>162.997</u>
Denne består av:		
Kontanter og innskudd i Norges Bank	60.880	100.264
Innskudd i kredittinstitusjoner uten avtalt løpetid	94.605	62.733

Noter til årsregnskapet 2016

GENERELLE REGNSKAPSPRINSIPPER

Årsregnskapet er utarbeidet i samsvar med gjeldende lover, forskrifter og god regnskapsskikk. Alle beløp er oppgitt i hele 1000 kr.

Renter, provisjoner og gebyrer
Renter og provisjoner tas inn i regnskapet etter hvert som disse opptjenes som inntekt eller påløper som kostnad. Etableringsgebyr periodiseres i den utstrekning de overstiger kostnadene forbundet med etableringen av de enkelte engasjement.

Inntekter og kostnader
Forskuddsbetalte inntekter og påløpte ikke betalte kostnader periodiseres og føres som gjeld i balansen. Opptjente ikke betalte inntekter tas til inntekt og føres som fordring i balansen. Aksjeutbytte inntektsføres i det året de mottas. Ved utregning av gevinst ved salg av finansielle eiendeler benyttes gjennomsnittlig anskaffelseskost.

Pensjonsordning for ansatte
Banken har hatt ytelsespensjonsordning for ansatte som er ansatt før 01.10.2007. De som er ansatt etter denne datoen er meldt inn i bankens innskuddspensjonsordning. Per 01.11.2012 er alle arbeidsdyktige i dagens ytelsespensjonsordning overført til innskuddspensjonsordningen.

AFP-ordning anses som en ytelsesbasert flerforetaksordning. Forpliktelse knyttet til ytelsesbaserte flerforetaksordninger beregnes og avsettes i regnskapet, i den utstrekning administrator av ordningen er i stand til å foreta en beregning av selskapets andel av forpliktelsen i ordningen. AFP gir anledning til at ansatte kan velge å gå av ved fylte 62 år. Det er lagt til grunn en uttakshyppighet på 50 % for denne ordning. Se note 4 for ytterligere informasjon.

NOTE 1

AVGIFT TIL BANKENES SIKRINGSFOND

(beløp i 1000 kr.)

Lov om sikringsordninger for banker og offentlig administrasjon mv. av finansinstitusjoner pålegger alle banker å være medlem av Bankenes Sikringsfond. Sikringsfondet plikter å dekke tap som en innskyter har på innskudd i en sparebank. Med innskudd menes her enhver kreditsaldo på konto som lyder på navn, samt forpliktelser etter innskuddsbevis til navngitt person, unntatt innskudd fra andre finansinstitusjoner. Som innskudd regnes her også tilgodehavende etter oppdrag om betalingsoverføring eller andre vanlige banktjenester, samt ikke forfalte renter. Dersom en innskyter har innskudd som samlet overstiger kr 2 mill., plikter ikke fondet å dekke tap på den del av samlede

Virkelig verdi

Når regnskapsposter vurderes til virkelig verdi, i motsetning til anskaffelseskost, benyttes observerte markedsverdier.

Valuta

Utenlandske sedler er stilt i NOK etter midtkurs per 31.12.2016.

Gjeld

Gjeld er bokført til opptakskurs. Renter blir løpende kostnadsført i regnskapet.

Bruk av estimat i utarbeidelsen av årsregnskapet

Ledelsen har brukt estimater og forutsetninger som har påvirket eiendeler, gjeld, inntekter, kostnader og opplysning om potensielle forpliktelser. Dette gjelder særlig nedskrivninger på utlån, og dels verdien på verdipapirer og pensjonsforpliktelser. Fremtidige hendelser kan medføre at estimatene endrer seg. Estimaterne og de underliggende forutsetningene vurderes løpende. Endringer i regnskapsmessige estimater regnskapsføres i den perioden endringene oppstår. Hvis endringene også gjelder fremtidige perioder, fordeles effekten over inneværende og fremtidige perioder.

Hendelser etter balansedagen

Ny informasjon etter balansedagen om selskapets finansielle stilling på balansedagen er hensyntatt i årsregnskapet. Hendelser etter balansedagen som ikke påvirker selskapets finansielle stilling på balansedagen, men som vil påvirke selskapets stilling i fremtiden er opplyst dersom dette er vesentlig.

innskudd som overstiger dette beløp. Samlede innskudd reduseres med den enkelte innskyters forfalte forpliktelser etter andre avtaleforhold dersom sparebanken har adgang til å motregne innskudd og forpliktelser.

Nye lovregler f.o.m. 2013 har gjort at banken har innbetalt kr 2 304 til sikringsfondet i 2016 selv om fondet i utgangspunktet også dette året hadde en egenkapital over minstekravet.

Garantien overfor Sikringsfondet er kr 0.

	2016	2015
Avgift til Sikringsfondet	2 304	2 194

Noter til årsregnskapet 2016

NOTE 2

GEBYRER OG PROVISJONER

(beløp i 1000 kr.)

Gebyrer og provisjoner	2016	2015
Garantiprovisjon	939	852
Gebyrer/provisjoner ved verdipapirromsetning	642	596
Gebyrer/provisjoner ved forsikringstjenester	3 708	3 973
Gebyrer ved betalingsformidling	6 175	5 908
Gebyrer ved annen virksomhet	745	784
Gebyrer/provisjoner ved kredittformidling	6 481	9 328
Sum gebyrer og provisjoner	18 690	21 441

NOTE 3

OPPLYSNINGER VEDRØRENDE ANSATTE OG TILLITSVALGTE

(beløp i 1000 kr.)

Pensjonsordning for ansatte

Bankens har hatt ytelsespensjonsordning for ansatte som er ansatt før 01.10.2007. De som er ansatt etter denne datoen, er meldt inn i bankens innskuddspensjonsordning. Per 01.11.2012 er alle arbeidsdyktige i dagens ytelsespensjonsordning overført til innskuddspensjonsordning.

beregnes og avsettes i regnskapet, i den utstrekning administrator av ordningen er i stand til å foreta en beregning av selskapets andel av forpliktelsen i ordningen. AFP gir anledning til at ansatte kan velge å gå av ved fylte 62 år. Det er lagt til grunn en uttakshyppighet på 50 % for denne ordning.

Se note 4 for ytterligere informasjon.

AFP-ordning anses som en ytelsesbasert flerforetaksordning. Forpliktelse knyttet til ytelsesbaserte flerforetaksordninger

Lønn, pensjonskostnader, annen godtgjørelse og generelle administrasjonskostnader	2016	2015
Lønn	21 671	20 834
Pensjoner	1 710	1 512
Sosiale kostnader	4 828	4 636
Administrasjonskostnader	25 367	19 465
Sum lønn mv	53 576	46 447

Ansatte	2016	2015
Antall ansatte per 31.12:	35	36
Antall årsverk per 31.12:	33,90	34,00
Gjennomsnittlig antall årsverk:	34,10	33,80

Lønn og annen godtgjørelse til adm.banksjef og tillitsvalgte:				
	Adm. Banksjef	Styret	Forstanderskap	Kontrollkomité
Samlet lønn/honorar og annen godtgjørelse	1 535	466	231	0

Nærmere spesifikasjon:

Lønn og annen godtgjørelse til adm.banksjef og tillitsvalgte	Lønn/honorarer	Pensjonskostnad	Annen godtgjørelse	Sum
Adm. banksjef Jan Kleppe	1 330	69	136	1 535
Forstanderskapets leder Magnar Kleiven	33	-	-	33
Styret:				
Leder Trond Stangeby	160	-	-	160
Medlem Morten Andresen	57	-	-	57

Noter til årsregnskapet 2016

Medlem Vigdis Hågensen	87	-	-	87
Medlem Hallgeir Kjeldal	55	-	-	55
Medlem Tine Rørvik (til 30.04)	9	-	-	9
Medlem Nina M. Auestad (01.05)	49	-	-	49
Medlem Erik Bie Johansen (ansatt)	786	34	33	820
Medlem Svein Olsen (ansatt)	644	22	28	694

Det foreligger ingen avtale om bonus eller sluttvederlag for styreleder. Banksjef har samme bonusavtale som ledergruppen og ingen avtale om sluttvederlag.

Revisors godtgjørelse fordeler seg slik: Lovpålagt revisjon kr. 202, attestasjonstjenester kr.28 og andre tjenester utenfor revisjon kr. 250 (beløpene eks. mva.).

Samlet lån og garantier til adm.banksjef, ansatte og tillitsvalgte	Lån	Garantier
Adm. banksjef	3 397	0
Ansatte	61 253	0
Forstanderskapets formann (inkl. hvor personen er ansvarlig medlem eller styremedlem)	5 460	17
Styrets medlemmer, kontrollkomité + selskap hvor ovennevnte er ansvarlig medlem eller styremedlem	8 183	1 050

Spesifikasjon av lån og garantier til adm.banksjef og tillitsvalgte

	Lån	Rentesatser	Garantier	Sikkerhet	Løpetid
Adm. banksjef Jan Kleppe	2 800	1,74 %	Fornyelse hvert 5. år.	Pant i eiendom	
Adm. banksjef Jan Kleppe	590	1,67 %	12 år 9 mndr.	Pant i eiendom	
Forstanderskapets leder Magnar Kleiven	5 460		17		
Styret:					
Leder Trond Stangeby	5 750				
Medlem Morten Andresen	-		150		
Medlem Nina M Auestad	-				
Medlem Vigdis Hågensen	-				
Medlem Hallgeir Kjeldal	2 433		900		
Medlem Erik Bie Johansen (ansatt)	2 971				
Medlem Svein Olsen (ansatt)	2 250				

Bankens kostnad i forbindelse med ansattes rentefordel er beregnet opp mot lånebetingelser til ordinære kunder og beløper seg til kr. 475.

Noter til årsregnskapet 2016

NOTE 4

PENSJONSKOSTNADER OG PENSJONSFORPLIKTELSER

(beløp i 1000 kr.)

Banken ansatte er tilknyttet innskuddsbasert pensjonsordning. Det er kun de som har tatt ut pensjon/ pensjonister som er igjen i gammel ytelsesordning. Pensjonskostnaden for innskuddsordningen for 2016 er delvis belastet pensjonsfondet som banken har i Storebrand Livsforsikring AS. For ytelsesordningen er kostnadene utgiftsført i regnskapet.

Pensjonsordningen behandles regnskapsmessig i henhold til Internasjonal Regnskaps Standard om pensjoner (IAS 19). I henhold til denne regnskapsstandard skal selskapets pensjonsordning behandles som en ytelsesplan.

Pensjonsforpliktelser og pensjonskostnader beregnes etter forsikringsmessige prinsipper av uavhengig aktuar. Pensjonskostnaden, som er et nettobeløp, består av periodens pensjonsopptjening for de ansatte, rentekostnad av beregnet forpliktelser, forventet avkastning på pensjonsmidlene med tillegg av arbeidsgiveravgift.

Nåverdien av fremtidige brutto pensjonsforpliktelser sammenholdes med virkelig verdi av innbetalte og oppsparte midler. Hvis brutto pensjonsmidler er høyere enn brutto pensjonsforpliktelser, er netto pensjonsmidler vist i balansen som langsiktig fordring. Hvis de er lavere, er netto pensjonsforpliktelser vist som langsiktig gjeld (avsetninger for forpliktelser). I tråd med IAS19 føres oppståtte estimatavvik løpende mot egenkapitalen, slik at balanseførte pensjonsforpliktelser viser de faktiske beregnede pensjonsforpliktelsene.

AFP-ordningen er ikke en førtidspensjonsordning, men en ordning som gir livslangt tillegg på den ordinære pensjonen. De ansatte kan velge å ta ut AFP-ordningen fra og med 62 år, også ved siden av å stå i jobb, og den gir ytterligere opptjening frem til 67 år. AFP-ordningen er en ytelsesbasert flerforetakspensjonsordning, og finansieres gjennom premier som fastsettes som en prosent av lønn.

Regnskapsmessig blir ordningen behandlet som en innskuddsbasert pensjonsordning hvor premiebetalinger kostnadsføres løpende. Det er ikke fondsoppbygging i ordningen og det forventes at premienivået vil øke for de kommende årene.

Ved beregningene er følgende forutsetninger lagt til grunn:

Forutsetninger ved beregning av pensjonskostnad

	2016	2015
Diskonteringsrente	2,10 %	2,50 %
Forventet avkastning på pensjonsmidlene	2,25 %	2,50 %
Årlig lønnsregulering	2,25 %	2,50 %
Årlig økning i folketrygdens grumbeløp(G)	2,00 %	2,25 %
Årlig regulering av pensjoner	1,20 %	1,20 %

Forutsetninger ved beregning av pensjonsforpliktelse 31.12.

	2016	2015
Diskonteringsrente	2,10 %	2,50 %
Årlig lønnsregulering	2,25 %	2,50 %
Årlig økning i folketrygdens grumbeløp (G)	2,00 %	2,25 %
Årlig regulering av pensjoner	1,20 %	1,20 %
Benyttet tabellverk for levealder	K2013BE	K2013BE

Det er videre forutsatt en fratredelseshyppighet (turnover) som avtrappes fra 8 % for aldersgruppen 20-24 og ned til 0 % for 51-åringene og eldre.

Det er kr. 0,3 mill. fratrukket skatt som inngår i årets estimatavvik som er ført direkte mot egenkapitalen.

Ved fastsettelse av estimat på virkelig verdi av pensjonsmidlene per 31.12.16 er det antatt en avkastning for 2017 på 2,25 %.

Noter til årsregnskapet 2016

De aktuariemessige beregninger utført av Storebrand Pensjonstjenester AS viser følgende:

Spesifikasjon av netto pensjonsforpliktelser	Sikret ordning	
	2016	2015
Beregnet brutto verdi av pensjonsmidler	17 270	18 050
Beregnet brutto pensjonsforpliktelse	-18 219	- 18 956
Netto pensjonsmidler	-949	-906
Arbeidsgiveravgift	-134	-128
Balanseførte pensjonsmidler	-1 083	-1 034

Spesifikasjon av årets pensjonskostnad	Sikret ordning	
	2016	2015
Nåverdi av pensjoner opptjent i perioden	21	26
Rentekostnad på pensjonsforpliktelsen	462	454
Brutto pensjonskostnad	483	481
Forventet avkastning på pensjonsmidler	999	510
Netto pensjonskostnad	1 482	991
Resultatført arbeidsgiveravgift	-32	-73
Pensjonskostnad ytelsesbaserte ordninger	1 450	917
Kostnad innskuddsordning inkl. arbeidsgiveravgift	260	594
Sum pensjonskostnad	1 710	1 512

Spesifikasjon av estimatavvik ført mot egenkapitalen.	2016	2015
Estimatavvik oppstått i året på pensjonsforpliktelser	-520	208
Estimatavvik oppstått i året på pensjonsmidler	780	-519
Sum estimatavvik ført direkte mot egenkapitalen	260	-312

NOTE 5

VARIGE DRIFTSMIDLER

(beløp i 1000 kr.)

Faste eiendommer og andre varige driftsmidler balanseføres og avskrives over driftsmidlenes forventede levetid. Direkte vedlikehold av driftsmidler kostnadsføres løpende under driftskostnader, mens påkostninger eller forbedringer tillegges driftsmidlenes kostpris og avskrives i takt med driftsmiddelet. Dersom gjenvinnbart beløp av driftsmiddelet er lavere enn balanseført verdi, foretas nedskrivning til

gjenvinnbart beløp. Gjenvinnbart beløp er det høyeste av netto salgsverdi og verdi i bruk. Verdi i bruk er nåverdien av de fremtidige kontantstrømmene som eiendelen vil generere.

Leiekostnader på maskiner som ikke er balanseført utgjør for 2016 kr 99'.

Oversikt over driftsmidler og avskrivninger			Maskiner /inventar	Bygninger etc	Sum
Anskaffelseskost per 01.01.2016			1 385	5 841	7 226
Tilgang			1 774	0	1 774
Avgang til anskaffelseskost			0	0	0
Anskaffelseskost per 31.12.2016			3 159	5 841	9 000
Samlede ordinære avskrivninger			931	3 282	4 213
Bokført verdi per 31.12.2016			2 228	2 559	4 788
Ordinære avskrivninger 2016			440	160	600
Avskrivningssatser			8-30%	1-5%	
Fast eiendom	Kommune	Eiendoms- type	Totalt areal m2	Herav utleid areal m2	Balanseført verdi
Torget 8, Langesund	Bamble	Forr.bygg	826	0	2 500
Totalt			826	0	2 500

Noter til årsregnskapet 2016

NOTE 6

UTLÅN OG TAP PÅ UTLÅN

(beløp i 1000 kr.)

Generelle regnskaps- og vurderingsprinsipper og definisjoner

Utlån og garantier er bokført etter gjeldende lover og forskrifter, herunder ny utlånsforskrift fastsatt 21. desember 2004 med ikrafttredelse 1. januar 2006. Utlån til kunder er per 31.12.2016 vurdert til amortisert kost. Med amortisert kost menes historisk kost justert for mottatte avdrag samt nedskrivninger og tap.

Etableringsgebyr som belastes kunden ved låneopptak, inntektsføres direkte.

Alle engasjementer blir fulgt opp ved månedlig gjennomgang av restanse- og overtrekkslister og nedenfor nevnte risikoklassifiseringssystem.

Misligholdte og tapsutsatte lån.

Ny utlånsforskrift definerer et lån som misligholdt etter 1 dag mot tidligere 90 dager i gammel forskrift, mens begrepet tapsutsatte lån ikke lenger er gjort gjeldende. Imidlertid gjelder den gamle utlånsforskriftens definisjoner av misligholdte og tapsutsatte lån i forhold til årsregnskapsforskriftens krav. Banken har derfor valgt å presentere noter for misligholdte og tapsutsatte lån i henhold til gammel utlånsforskrift.

Et engasjement anses som misligholdt når kunden ikke har betalt forfalte terminer på utlån innen 90 dager etter forfall, eller når overtrekk på rammekreditt eller innskuddskonti ikke er indekket innen 90 dager etter at rammekreditten eller kontoen ble overtrukket.

Tapsutsatte lån er lån med avsetning som ikke er misligholdte, men hvor kundenes økonomiske stilling innebærer sannsynlighet for tap på et seinere tidspunkt.

Bokføring av renter.

På et nedskrevet engasjement skal det vurderes om renter utgjør deler av den forventede kontantstrømmen. I de tilfeller der det ventes at kunden helt eller delvis ikke vil betale renter, vil inntektsføringen bli stoppet, og beregnede renter vil bli ført opp som opptjente ikke mottatte inntekter i balansen.

Risikoklassifisering av utlån, kreditter og garantier

Risikofordelt utlånsportefølje per 31.12	Brutto utlån		Garantier		Individuelle nedskrivninger		Gjennomsnittlig PD – verdi*	
	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015
Lav risiko – RKL 1 – 3	2 918 264	2 721 480	15 708	14 466	0	0	0,17 %	0,17 %
Middels risiko – RKL 4 – 7	804 939	715 504	17 915	13 242	0	0	1,21 %	1,14 %
Høy risiko – RKL 8 – 10	371 514	356 240	14 043	19 590	0	0	10,39 %	8,77 %
Misligholdte og tapsvurderte lån – RKL 11 og 12	87 708	81 035	1 034	2 483	0	0	i.a	i.a
Ikke klassifisert	158	2 937	0	0	0	0	i.a	i.a
Sum	4 182 583	3 877 196	48 700	49 782	26 122	26 296	1,17 %	1,00 %
Lån i EBK, lav risiko	1 321 400	1 217 185						

*Sannsynligheten for at et engasjement går i mislighold de neste 12 måneder.

Tap på utlån.

Konstaterte tap på engasjementer er tap som regnes som endelige. Dette omfatter tap hvor banken har mistet sitt krav overfor debitor ved konkurs, stadfestet gjeldsordning, tvangspant som ikke har ført fram, rettskraftig dom eller inngått avtale. Der de vurderte sikkerheter åpenbart ikke dekker engasjementet, blir det vurdert nedskrivning ved mislighold. Slike vurderinger blir alltid foretatt når mislighold har lengre varighet enn 90 dager. Når det gjelder vurdering av sikkerheter på panteobjekter ved individuelle nedskrivninger, verdsettes disse til antatt virkelig verdi på tidspunkt for realisasjon eller egen overtagelse av sikkerheter. Nedskrivning på enkeltlån og grupper av lån foretas fra og med 01.01.2006 i de tilfeller det foreligger objektive bevis for verdifall. Nedskrivningen beregnes som differansen mellom utlånets bokførte verdi og nåverdien av estimerte framtidige kontantstrømmer, neddiskontert med utlånets opprinnelige effektive rentesats. Dersom banken har bevilget flere lån til en og samme kunde, vil en engasjementsvurdering være å betrakte som en individuell vurdering.

Vurdering av om det foreligger objektive bevis for verdifall skal foretas enkeltvis av alle utlån som anses som vesentlige. Utlån som er vurdert individuelt for nedskrivning og hvor nedskrivning er gjennomført skal ikke medtas i gruppevurdering av utlån.

Gruppevis nedskrivninger foretas på grupper av utlån med tilnærmet like risikoegenskaper. Bankens utlån er inndelt i ulike risikoklasser i samsvar med bankens risikoklassifiseringssystem, som er beskrevet nærmere nedenfor. Med utgangspunkt i risikoklassene innenfor PM og BM samt tilhørende relevant statistisk materiale, blir gruppevis nedskrivninger beregnet i relevante modeller.

Overtatte eiendeler som overtas i forbindelse med inndrivelse av engasjementer og som er ment for realisasjon, bokføres i balansen som omløpsmidler. Eiendelene vurderes til antatt realisasjonsverdi på overtakelsestidspunktet. Eventuelle tap/gevinster ved avhendelse eller reevaluering av verdi på slike eiendeler føres som tap/reduksjon i tap på utlån.

Noter til årsregnskapet 2016

Med virkning fra 2015 har banken tatt i bruk et nytt risikoklassifiseringssystem som er utarbeidet av Eika Gruppen sammen med et eksternt kredittopplysningsbyrå. Systemet innfører en inndeling i 12 risikoklasser basert på eksterne betalings erfaring og interne faktorer. Sikkerhetsstillelse er ikke lenger et element i risikoklassifiseringssystemet. Bankens vil, på samme måte som tidligere oppsummere den enkelte risikoklasse i 3 akkumulerte risikoklasser; Lav, Middels og Høy risiko.

Alle bankens kredittkunder med engasjement > kr. 1.000,- inngår i risikoklassiferingen. Gruppering av klassifiserte kunder skjer etter følgende prinsipp:

Klasse 1 - 3	Lav risiko
Klasse 4 - 7	Middels risiko
Klasse 8 - 10	Høy risiko
Klasse 11	Misligholdte lån
Klasse 12	Kunder med tapsavsetning

Tabellen over viser oversikt over risikofordelt utlånsportefølje.

De gruppevis nedskrivningene er beregnet etter en modell som er utviklet av Eika Gruppen på vegne av alle bankene. Modellen tar utgangspunkt i Eika bankenes tap de siste 4 år og beregner en tapsprosent for hver risikogruppe (Lav, Middels og Høy). Beregnet tapsprosent multipliseres med bankens engasjement i hver risikogruppe. Bankens bokførte tap de siste årene har vært omtrent som snitt for Eika bankene og vi oppfatter derfor at modellen vil ha god utsagnskraft for oss.

Det er bankens inntrykk at utviklingen i 2016 har vært nøytral med hensyn til risiko i samlet kredittportefølje. Andelen lån med høy risiko og andelen misligholdte og tapsutsatte lån er omtrent på samme nivå som tidligere. Det er også bankens oppfatning at den samlede restrisiko i disse ikke vurderes som høyere enn i tidligere perioder.

Engasjementenes rente- og avdragsbetingelser

Bankens rente- og avdragsbetingelser tilstreber å reflektere i store trekk de avgitte sikkerheter og den økonomi som foreligger på det enkelte engasjement i samsvar med risikofordelt engasjementsportefølje. Bankens har standardisert sine betingelser i en prisliste på privatmarkedet som er tilgjengelig for våre kunder. Utgangspunktet er at et lån med en lavere risiko prises lavere enn et lån med en høyere risiko. Derfor vil lån med pant i bolig gjerne innenfor 60% av takst prises lavere enn lån med dårligere sikkerhet. På bedriftsmarkedet har banken innført en prismatrise som skal gi en mer riktig prising i forhold til risiko.

Bankens taps situasjon de siste årene har vært på et normalt nivå. Basert på erfaringstall i finansnæringen, med den usikkerhet det først og fremst er ved satsing på næringslivsengasjement og dagens usikre konjunktursituasjon, antas tapene fortsatt være normale de nærmeste årene. Men vi gjør oppmerksom på at det er usikkerhet knyttet til fremtidige prognosetall. Størstedelen av tapene forventes å komme i høy og middels risikoklasse. Forventede tap for privatengasjement forventes å ligge på dagens nivå. Disse anslagene er noe mer sikre enn for næringslivsengasjementene. Vi må imidlertid ta forbehold hvis enkeltstående, til nå uidentifiserte engasjementer, plutselig skulle rammes av spesifikke kunde- eller bransjerelaterte omstendigheter. Slike forhold er i dag ikke identifisert på risikofordelt porteføljeoversikt.

Antatte forventede tap i personmarkedet antas å være marginale i forhold til renteinntekter. Dette vil også gjelde for næringslivsengasjementer i gruppen lav og middels risiko, mens tap i risikogruppe høy forventes å være marginalt større enn gruppens renteinntekter.

Geografisk fordeling

Ingen del av bankens utlån anses ytt til spesielt utsatte områder med høy risiko. Vi ser, som en effekt av veksten i NORDirektebank at lån i andre områder enn Telemark også vokser, men ikke mer enn bankens hjemmeområde. Basert på bankens gjeldene kredittpolicy anser ikke banken at det ligger en økt kreditt risiko i den geografiske utviklingen.

Utlån og garantier fordelt etter sektor	Totalt engasjement		Herav garantier	
	2016	2015	2016	2015
Sektor				
Personmarkedet, inkl utl statsborgere	3 472 973	3 216 399	6 921	5 817
Næringsmarkedet	1 089 278	996 261	43 332	43 966
Sum	4 562 251	4 212 660	50 253	49 783
Garanti overfor Eika Boligkreditt	52 273	83 778	52 273	83 778

Noter til årsregnskapet 2016

Utlån og garantier fordelt etter geografisk område	Totalt engasjement		Herav Garantier*		Lån i EBK
	2016	2015	2016	2015	2016
Grenland	3 653 687	3 325 972	47 339	37 017	919 547
Telemark ellers	133 857	134 144	1 813	12 355	0
Oslo	220 717	222 369	0	0	115 823
Øvrige	553 990	530 175	1 101	411	246 727
Sum	4 562 251	4 212 660	50 253	49 783	1 282 097

*Garantier overfor lån i Eika Boligkreditt er trukket ut da vi rapporterer geografisk fordeling på lån i Eika Boligkreditt

Diverse fordeling på viktige næringer

	Brutto utlån		Garantier		Potensiell eksponering v. f.eks. trekkfasiliteter		Misligholdte engasjement		Tapsutsatte engasjement		Individuelle nedskrivninger utlån	
	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015
Personkunder Personkunder inkl utl. Statsborgere	3 238 018	3 011 084	7 041	5 817	228 035	199 474	9 268	6 487	3 409	5 578	5 783	6 647
Viktige næringer												
A Primærnæring	35 662	34 326	150	150	4 007	5 755	0	0	1 192	0	250	0
C Industri	80 922	77 065	2 668	2 671	10 549	8 787	0	0	0	0	0	0
F Bygg- og anlegg	96 769	103 818	18 810	22 798	48 390	15 427	980	32	150	148	504	450
G + I Varehandel, Overnatting, servering	75 666	75 893	4 636	4 465	10 100	10 960	0	233	4 791	2 452	1 392	724
H Transport	26 170	32 275	5 376	4 908	3 000	1 622	443	1 649	351	0	845	783
K + M Finansiering, forsikring og faglig og teknisk tjenestey.	31 456	42 826	113	313	4 254	5 571	1 730	1 634	0	0	0	1 294
L Omsetning og drift fast eiendom	468 413	373 586	8 343	6 796	7 178	23 126	45 920	41 534	11 514	19 078	8 830	8 880
Øvrige næringer	129 507	126 323	3 116	1 864	13 902	14 934	250	114	10 125	9 985	8 518	7 518
Garanti EBK	0	0	52 273	83 778	0	0	0	0	0	0	0	0
Totalt	4 182 583	3 877 196	107 526	133 560	329 415	285 656	58 591	51 683	31 523	37 241	26 296	26 296

Oversikt over totale misligholdte og øvrige tapsutsatte engasjementer.

Misligholdte engasjement:	2016	2015	2014	2013	2012
Brutto misligholdte engasjement	58 591	51 683	38 913	31 103	20 327
- individuelle nedskrivninger	9 133	5 671	11 529	4 568	3 519
=Netto misligholdte engasjement	49 458	46 012	27 384	26 535	16 808

Øvrige tapsutsatte engasjement	2016	2015	2014	2013	2012
Brutto tapsutsatte engasjement	31 532	37 242	40 478	17 232	18 201
- individuelle nedskrivninger	16 989	20 625	18 997	10 670	8 924
=Netto tapsutsatte engasjement	14 543	16 617	21 481	6 562	9 277
Overtatt eiendom	16 415	16 415	20 033	20 483	20 483

Noter til årsregnskapet 2016

Oversikt over individuelle nedskrivninger

	Utlån til og fordring på kreditt-institusjoner	Utlån til og fordringer på kunder	Individuelle nedskrivninger på garantier	Totalt
Individuelle nedskrivninger 01.01.2015	0	30 526	0	30 526
- per. konstaterte tap, hvor det tidligere er foretatt ind. nedskrivninger	0	-6 037	0	-6 037
+ økte individuelle nedskrivninger perioden	0	2 725	0	2 725
+ nye individuelle nedskrivninger i perioden	0	2 820	0	2 820
- tilbakeføring av individuelle nedskrivninger i perioden	0	-3 738	0	-3 738
= Individuelle nedskrivninger 31.12.2015	0	26 296	0	26 296
- per. konstaterte tap, hvor det tidligere er foretatt ind. nedskrivninger	0	-5 402	0	-5 402
+ økte individuelle nedskrivninger i perioden	0	1 062	0	1 062
+ nye individuelle nedskrivninger i perioden	0	6 403	0	6 403
- tilbakeføring av individuelle nedskrivninger i perioden	0	-2 235	0	-2 235
= Individuelle nedskrivninger 31.12.2016	0	26 124	0	26 124

Oversikt over endring i gruppevise nedskrivninger

	Utlån til og fordring på kreditt-institusjoner	Utlån til og fordringer på kunder	Gruppevise nedskrivninger på garantier	Totalt
Gruppevise nedskrivninger 01.01.2015	0	7 625	0	7 625
± periodens endring i gruppevise nedskrivninger	0	2 375	0	2 375
= Gruppevise nedskrivninger 31.12.2015	0	10 000	0	10 000
± periodens endring i gruppevise nedskrivninger	0	1 000	0	1 000
= Gruppevise nedskrivninger 31.12.2016	0	11 000	0	11 000

Oversikt over kostnadsførte tap på utlån, garantier og kredittap på sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende verdipapirer

	Kostnadsført på utlån	Kostnadsført på garantier	Kostnadsført på andre rentebærende verdipapirer
Periodens endring i individuelle nedskrivninger	-173	0	0
+ periodens endring i gruppevise nedskrivninger	1 000	0	0
+ periodens konstaterte tap som tidligere er avsatt som individuelle nedskrivninger	5 245	0	0
+ periodens konstaterte tap som tidligere <i>ikke</i> er avsatt som individuelle nedskrivninger	429	0	0
- periodens inngang på tidligere perioders kostnadsført tap	-149	0	0
= Periodens tapskostnad	6 352	0	0

Noter til årsregnskapet 2016

NOTE 7

SKATTER

(beløp i 1000 kr.)

Skatter kostnadsføres når de påløper og er knyttet til det regnskapsmessige resultat før skatt. Netto utsatt skattefordel per 31.12.2016 er beregnet på grunnlag av midlertidige forskjeller som eksisterer mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier.

Skatteøkende og skattereduserende midlertidige forskjeller, som reverserer eller kan reversere i samme periode, er

utlignet og nettoført. Årets skattekostnad omfatter betalbar skatt for inntektsåret og endringer i utsatt skatt og utsatt skattefordel. Eventuelle endringer i utsatt skatt og utsatt skattefordel vises som årets skattekostnad i resultatregnskapet sammen med betalbar skatt for inntektsåret. Utsatt skatt beregnes på bakgrunn av forskjeller mellom rapporterte skattemessige og regnskapsmessige resultater som vil utlignes i fremtiden.

Spesifikasjon av grunnlag for utsatt skatt	31.12.2016	31.12.2015	Endring
Obligasjoner og andre verdipapirer	-4 760	-8 476	3 715
Driftsmidler	-3 845	-4 492	647
Gevinst og tapskonto	894	1 118	-224
Nedskrivninger utenfor fritaksmetoden	-1 552	-1 620	68
Netto overfinansiering/underfinansiering (-) av pensjonsforpliktelser	-1 083	-1 034	-49
Sum utlignbare forskjeller	-10 346	-14 505	4 158
Utsatt skatt/skattefordel (-)	-2 587	-3 916	1 164
Bokført utsatt skatt/skattefordel (-)	-2 587	-3 916	

Årets skattekostnad fremkommer slik:	2016	2015
Ordinært resultat før skatt	46 210	32 495
Permanente forskjeller og egenkapitalposter	-17 444	-8 320
Endring midlertidige forskjeller knyttet til egenkapitalposter	-260	312
Endring i øvrige midlertidige forskjeller	-3 899	4 874
Grunnlag for betalbar inntektsskatt	24 608	29 361
Betalbar skattegjeld inntektsskatt per 31.12.	6 152	7 927
Betalbar skattegjeld formuesskatt per 31.12.	724	1 211
Sum betalbar skattegjeld per 31.12.	6 876	9 138
Før mye/lite avsatt skatt tidligere år	-557	538
Endring utsatt skatt/skattefordel inkl. føringer over egenkapitalen	1 395	-1 478
Årets skattekostnad på ordinært resultat	7 714	8 198

Forklaring til hvorfor årets skattekostnad ikke utgjør 25 % av resultat før skatt:	2016	2015
25 % skatt av resultat før skatt	11 553	8 774
25 % skatt av permanente forskjeller og avrunding	-4 006	-2 324
Før mye/lite avsatt skatt tidligere år	-557	538
Formuesskatt	724	1 211
Beregnet skattekostnad	7 714	8 198
Effektiv skattesats	16,7 %	25,2 %

Noter til årsregnskapet 2016

NOTE 8

RESULTATSPESIFIKASJON

(beløp i 1000 kr)

	2016		2015	
	Beløp	% av GFK	Beløp	% av GFK
Netto renteinntekter	69 934	1,42 %	66 003	1,39 %
Netto provisjonsinntekter, utbytte og andre inntekter	41 676	0,84 %	29 538	0,62 %
Verdiendring verdipapirer	1 820	0,04 %	-3 305	-0,07 %
Sum inntekter	113 430	2,30 %	92 236	1,94 %
Sum driftskostnader	60 868	1,23 %	53 941	1,14 %
Tap på utlån og garantier	6 352	0,13 %	5 817	0,12 %
Gevinst på verdipapirer som holdes på lang sikt	0	0,00 %	17	0,00 %
Resultat før skatt	46 210	0,94 %	32 495	0,68 %
Resultat etter skatt	38 496	0,78 %	24 297	0,51 %
Gjennomsnittlig forvaltningskapital (GFK)	4 934 649		4 744 161	

NOTE 9

LIKVIDITETSRISIKO

(beløp i 1000 kr)

Likviditetsrisiko er risikoen for at banken ikke kan innfri sine betalingsforpliktelser ved forfall. Banken styrer sin likviditetsrisiko gjennom måltall for kundeinnskudd i forhold til utlån til kunder, andel langsiktig kapitalmarkedsfinansiering og krav til egenkapital, samt krav til lengden på den tidsperioden hvor banken skal være uavhengig av ny finansiering fra markedet. I praksis skjer likviditetsstyringen gjennom likviditetsprognoser, valg av løpetid på bankens innlån, inngåelse av avtaler om trekkrettigheter og deponering av verdipapirer mot låneadgang i Norges Bank. Tabellen nedenfor viser likviditetsrisikoen målt ved restløpetid til forfall på de ulike balansepostene. Den er satt opp i henhold til årsoppgjørskriftens krav og gir ikke uten videre et

fullstendig bilde av bankens likviditetsrisiko. Bl.a. må det tas hensyn til:

- at hoveddelen av kundeinnskuddene er plassert i det korteste løpetidsintervallet, til tross for at innskuddsmassen samlet sett er en av bankens mest stabile finansieringskilder
- at også hovedtyngden av sertifikater og obligasjoner kan omgjøres til likvider langt raskere enn hva forfallstidspunktene på papirene tilsier, alternativt belånes i Norges Bank
- at reell gjenstående løpetid på nedbetalingslån er kortere enn de formelle avdragsplanene p.g.a. ekstraordinære innbetalinger mm
- lånemuligheter i Norges Bank og inngåtte avtaler om trekkrettigheter i andre banker.

Per 31.12.2016 hadde banken følgende lånemuligheter i Norges Bank og avtalte trekkrettigheter:

(beløp i 1000 kr.)

Type	Låneadgang / ramme	Herav trukket beløp	Forfall på trekkramme
Låneadgang i Norges Bank	323 121	0	
Trekkrettigheter	155 000	0	04.02.2017

Noter til årsregnskapet 2016

Restløpetid for hovedposter	inntil 1 mnd	1-3 mnd	3 mnd- 1 år	1 - 5 år	over 5 år	uten løpetid	Sum
Kontanter og fordringer på sentralbanker	48 731	0	0	0	0	12 149	60 880
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	93 605	0	0	0	1 000	0	94 605
Utlån til og fordringer på kunder	28 186	53 002	340 750	982 929	2 777 716	-37 124	4 145 459
Obligasjoner og sertifikater	841	0	59 798	404 327	14 624	0	479 590
Øvrige eiendelsposter	11 976	0	0	0	2 587	385 792	400 355
Sum eiendeler	183 339	53 002	400 548	1 387 256	2 795 927	360 817	5 180 889
Gjeld til kredittinstitusjoner	188	0	0	0	0	0	188
Innskudd fra og gjeld til kunder	2 875 960	513 296	0	0	0	0	3 389 256
Gjeld ved utstedelse av verdipapir	0	105 000	275 000	825 000	160 000	-1 697	1 363 303
Øvrig gjeld	19 491	6 876	3 551	1 083	0	0	31 001
Egenkapital	0	0	0	0	0	397 141	397 141
Sum gjeld og egenkapital	2 895 639	625 172	278 551	826 083	160 000	395 444	5 180 889
Netto likvideksponering	-2 712 300	-572 170	121 997	561 173	2 635 927	-34 627	0

Kassekreditt og byggelån er klassifisert i intervallet 3 måneder til 1 år. Flexilån er fordelt over 10 år. Kr 2 064 av beløpet er utenlandsk valuta omregnet til norske kroner. Kundens ubenyttede trekkrettigheter utgjør kr 320 833. Dette er ikke hensyntatt i tabellen.

RENTERISIKO

(beløp i 1000 kr.)

Renterisiko oppstår i forbindelse med bankens utlåns- og innlånsvirksomhet og i tilknytning til aktiviteter i kapitalmarkedet. Renterisiko er et resultat av at rentebindingstiden for bankens aktiva- og passivaside ikke er sammenfallende. Bankens styre har fastsatt maksimumsrammer for bankens renterisiko. Det foretas

løpende kontroll av at virksomheten holdes innenfor disse rammer. Den samlede rammen for renteeksponering gir uttrykk for hva banken maksimalt kan tape (urealisert) ved en ugunstig, generell renteendring på 1 %. Bankens maksimale ramme for renterisiko er fastsatt til 2,5 millioner kroner. Utnyttelse av rammen var ved årsslutt 23 %.

Tidspunkt frem til avtal/sannsynlig endring av rentebetingelser	Inntil 1 mnd	1-3 mnd	3 mnd- 1 år	1 - 5 år	over 5 år	Uten renter	Sum
Kontanter og fordringer på sentralbanker	48 731	0	0	0	0	12 149	60 880
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	94 605	0	0	0	0	0	94 605
Utlån til og fordringer på kunder	0	4 167 066	1 103	14 414	0	-37 124	4 145 459
Obligasjoner og sertifikater	74 671	399 398	5 521	0	0	0	479 590
Øvrige eiendelsposter	0	0	0	0	0	400 355	400 355
Sum eiendelsposter	218 007	4 566 464	6 624	14 414	0	375 380	5 180 889
Gjeld til kredittinstitusjoner	188	0	0	0	0	0	188
Innskudd fra og gjeld til kunder	0	3 389 256	0	0	0	0	3 389 256
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	320 000	1 045 000	0	0	0	-1 697	1 363 303
Øvrig gjeld	0	0	0	0	0	31 001	31 001
Egenkapital	0	0	0	0	0	397 141	397 141
Sum gjeld og egenkapital	320 188	4 434 256	0	0	0	426 445	5 180 889
Netto renteeksponering	-102 181	132 208	6 624	14 414	0	-51 065	0

Noter til årsregnskapet 2016

NOTE 10

IHENDEHAVEROBLIGASJONER OG SERTIFIKATER

(beløp i 1000 kr.)

	Pålydende	Anskaffelses- kost	Virkelig verdi	Bokført verdi
Utstedt av eller garantert av stat	43 000	43 165	43 124	43 090
Utstedt av banker og finansforetak	43 000	43 110	43 203	43 016
Utstedt av kredittforetak, obligasjoner med fortrinnsrett	340 000	341 397	340 873	340 156
Utstedt av andre	56 963	56 678	54 610	53 329
Sum obligasjoner/sertifikater	433 741	435 304	427 460	479 590

Bankens beholdning av ihendehaverobligasjoner og sertifikater er klassifisert som andre omløpsmidler og er bokført til den laveste verdi av anskaffelseskost og virkelige verdi. Alle verdipapirene er noterte i NOK. Ved fastsettelsen av virkelig

verdi er ligningskursen per 31.12.2016 lagt til grunn. Gjennomsnittlig effektiv rente på ihendehaverobligasjoner og sertifikater utgjør 2,10 %, og er beregnet ut fra 12 måneders gjennomsnittlig beholdning.

NOTE 11

AKSJER, ANDELER OG EGENKAPITALBEVIS

(beløp i 1000 kr.)

Kortsiktige plasseringer i aksjer, aksjefond og egenkapitalbevis – børsnoterte	Org.nr.	Anskaffelses- Kost	Bokført verdi
Funcom N.V.	200 293 223	392	15
Norsk Hydro ASA	914 778 271	2 598	2 851
Norske Skogindustrier ASA	911 750 961	204	23
REC Silicon ASA	977 258 561	218	5
Siem Offshore INC	200 284 801	753	169
Eika Global	982 577 462	170	347
Sum kortsiktige plasseringer i aksjer og grunnfondsbevis		4 335	3 410

Bankens beholdning av aksjer, andeler og grunnfondsbevis i handelsporteføljen er bokført til virkelig verdi. Ved fastsettelsen av virkelig verdi er børskursen per 31.12.2016 lagt til grunn. Beholdningen inngår i en handelsportefølje med

henblikk på videresalg og omsettes på børs og anses ha god eierspredning og likviditet. Handelsporteføljen har i 2016 gitt et positivt resultat på kr 687.

Aksjer, andeler og egenkapitalbevis klassifisert som ordinære omløp	Org.nr.	Virkelig Verdi	Anskaffelses- Kost	Bokført Verdi
Boligutleie Holding II AS	984 274 823	537	710	537
Deep Sea Supply	200 332 849	99	446	99
Eika Feeder AS	918 272 488	143	143	143
Hjelmeland Sparebank	937 896 581	3 283	3 283	3 283
Nordic Private Equity AS	996 964 612	8 448	5 455	5 455
Norgesinvestor Opportunities II AS	997 384 253	781	470	470
Norgesinvestor Proto AS	988 008 842	2 649	2 000	2 000
North Bridge Opportunities AS	991 669 884	150	231	150
Prime Property Croatia I AS	991 478 272	600	600	600
Prosafe SE	200 413 679	371	250	250
Romreal LTD	200 340 310	2	491	2
Siem Offshore	200 284 801	167	298	167
Swiss Property AS	890 654 592	1	1	1
Easybank ASA	986 144 706	12 486	10 524	10 524
Visa Inc. LTD	USA	1 957	338	338

Noter til årsregnskapet 2016

German Property AS	891 052 642	460	460	460
Sveits Eiendomsinvest AS	990 585 121	27	27	27
Emerging Europe Land Development AS	992 394 781	3	505	3
DNB Likviditet 20 (IV)	984 688 466	15 294	15 294	15 294
DNB Global Treasury	916 476 043	40 000	40 000	40 000
Eika Likviditet	893 253 432	30 000	30 000	30 000
Eika Pengemarked	985 187 649	35 033	35 033	35 033
Eika Sparebank	983 231 411	41 123	41 123	41 123
Pluss Likviditet II	983 900 232	41 881	41 881	41 881
Pluss Obligasjon	988 872 946	36 335	36 335	36 335
Sum		271 830	265 898	264 174

Bankens beholdning av aksjer, andeler og egenkapitalbevis bokført som ordinære omløspapirer er bokført til det laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi per post. Inntekter fra rentefond bokføres på samme linje som aksjeutbytte i regnskapet.

Aksjer bokført som anleggsmidler	Org.nr.	Eierandel	Anskaffelses- kost	Bokført Verdi
BTV Fond AS	977 515 157	*	1 450	1 450
BankID Norge AS	913 851 080	*	150	150
Eika Gruppen AS	979 319 568	1,6 %	16 938	16 938
Eika Boligkreditt AS	885 621 252	1,8 %	73 297	73 297
Grenland Eiendomsmegling AS **	988 796 638	51,0 %	209	209
Bamble Eiendom AS **	994 448 064	100,0 %	1 010	1 010
Eiendomskreditt AS	979 391 285	*	1 470	1 470
AS Sparebankmateriell	916 148 690	*	18	18
Nissedal Utvikling AS **	915 796 958	100 %	30	30
Ruber Eiendom AS **	916 478 534	100 %	400	400
SDC Udvikling AS	Danmark	*	2 036	2 036
Sum			97 008	97 008

* Ubetydelige eierandeler ** Datterselskap

Aksjer bokført som anleggsmidler er vurdert til anskaffelseskost. Aksjene blir likevel nedskrevet dersom markedsverdi er vesentlig lavere enn bokført verdi og

verdinedgangen skyldes forhold som ikke er av forbigående art.

	Anskaffelses- kost	Bokført verdi
Sum kortsiktige plasseringer og aksjer til varig eie	367 241	364 589

Beholdningsendringer aksjer til varig eie	2016
Inngående balanse	87 605
Tilgang og avgang	9 403
Reklassifiseringer	0
Årets periodiserte over-/underkurs	0
Nedskrivning i regnskapsåret/reversering av tidligere års nedskrivning	0
Utgående balanse	97 008

Noter til årsregnskapet 2016

NOTE 12

DATTERSELSKAP

(beløp i 1000 kr.)

Banken etablerte høsten 2005 Grenland Eiendomsmegling AS og har per 31.12.2016 en eierandel på 51 %. Bankens stemmeandel tilsvarer eierandelen. Selskapet er samlokalisert med bankens hovedkontor på Stathelle. Bankens aksjebeholdning i selskapet er vurdert til kostpris. Selskapet har per 31.12.2016 inntøystilgang i banken kr 12.905. Rentekostnader til datterselskapet beløper seg til kr 130 og renteinntekter til kr 0. Selskapet har et overskudd etter skatt på kr 389 og egenkapitalen er 1 296. I 2015 hadde selskapet et overskudd på kr 234 og egenkapitalen var kr 1 207.

I tillegg eier banken 5 selskaper (100 % eid av banken) etablert for å eie eiendom overtatt ved realisering av pant. Det er liten aktivitet i alle selskapene.

I h.h.t. regnskapslovens § 3-8 2.ledd er det ikke ført konsernregnskap med datterselskapene.

Oversikt over øvrige selskaper eid av banken.

Navn	Aksjekapital	Innskudd	Gjeld
Bjørkeløkka AS	800	99	7.634
Holtartun AS	1.500	0	3.880
Stokkevannsveien 19 AS	1.000	75	3.500
Nissedal Utvikling AS	30	64	450
Ruber Eiendom AS	400	732	5 500

NOTE 13

ANSVARLIG LÅNEKAPITAL I ANDRE FORETAK

(beløp i 1000 kr.)

	31.12.2016	31.12.2015
Enter Card	1 000	1 000
Sum ansvarlig lånekapital	1 000	1 000
Herav ansvarlig lånekapital i finansinstitusjoner	1 000	1 000

Plasseringen i Enter Card løper som utlån.

NOTE 14

FINANSIELLE DERIVATER

(beløp i 1000 kr.)

Rentesikringsavtaler utenom balansen	Nominelt beløp*		Virkelig verdi	
	31.12.2016	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2015
Sikring av fastrente utlån	30 000	30 000	-45	-236
Sum	30 000	30 000	-45	-236

* Nominelt beløp tilsvarer det referansebeløp (hovedstol) som er avtalt i bytteavtalene.

Formål og beskrivelse av inngåtte avtaler

Renteswap avtaler

Banken benytter rentebytteavtaler som sikringsinstrument. Ved årsskiftet hadde banken 1 avtale. Denne avtalen løper fra 14.04.2015 til 16.04.2018.

Regnskapsmessig behandling – regnskapsprinsipper.

Sikringsforretning.

Avtaler som er inngått for å redusere bankens eksponering overfor svingninger i rente/avkastning av balanseposter, er definert som sikringsforretning. Finansielle derivater som er sikringsforretninger verdsettes etter samme prinsipper som den sikrede post. Det fremkommer således ikke noen isolerte gevinster eller tap på disse. Netto resultat av rentebytteavtalene er ført mot rentekostnader og renteinntekter. Den del av bytteavtalen som er inngått for å sikre utbetaling av aksjeavkastning på inngåtte innskuddsavtaler, er en sikringsforretning, og den

Noter til årsregnskapet 2016

verdsattes etter samme prinsipp som den sikrede post. Beregnet merverdi på sikringsforretning har tilsvarende beregnet merverdi på bankinnskuddet. Det fremkommer således ikke noen isolerte gevinster eller tap på disse. De renter eller opsjonspremie som er betalt på den del av bytteavtalen som refererer til bankinnskudd med aksjeavkastning, er kostnadsført som renter av bankinnskudd. Kundeinnskudd med indeksbasert avkastning som ikke er sikret i form av opsjonsavtaler eller opsjonsavtalene av ulike årsaker har blitt terminert, balanseføres til pålydende med tillegg av urealisert avkastning i de tilfellene avkastningen er positiv.

Risikofaktorer

Kursrisikoen er knyttet til verdiutviklingen på definerte aksjeindekser på børser og utviklingen på rentemarkedet i Norge. Bankens kredittrisiko vurderes som ubetydelig.

Virkelig verdi - markedsverdi

Verdievalueringen er basert på indikativ gjennomsnittspris (av kjøp og salg) og forutsetter at bytteavtalen løper fram til forfall. Vurderingen er ment for evalueringsformål for det aktuelle tidspunkt og er ikke nødvendigvis sammenfallende med den verdi kontrakten ville hatt dersom denne hadde blitt omsatt i markedet på dette tidspunkt.

NOTE 15

GJELD

(beløp i 1000 kr.)

Innskudd fra og gjeld til kunder	Særlige Vilkår	Gjennomsnitts rente	Valuta
Innskudd fra og gjeld til kunder uten avtalt løpetid	797 148	1,36 %	NOK

Gjennomsnittlig rente er beregnet som et gjennomsnitt for de respektive balansepostene gjennom 2016.

NOTE 16

OBLIGASJONSLÅN

(beløp i 1000 kr.)

	Lånebeløp	Årets rentekostnad	Gjennomsnitts rente	Forfall	Valuta
Obligasjonslån utstedt 23.05.2013	105 000	3 615	2,04 %	23.03.2017	NOK
Obligasjonslån utstedt 19.11.2015	75.000	1 429	1,91 %	19.05.2017	NOK
Obligasjonslån utstedt 19.09.2013	200 000	4 107	2,05 %	19.09.2017	NOK
Obligasjonslån utstedt 12.11.2014	200 000	3 331	1,67 %	12.03.2018	NOK
Obligasjonslån utstedt 15.01.2015	200.000	3 524	1,76 %	15.10.2018	NOK
Obligasjonslån utstedt 27.02.2015	175 000	3 083	1,73 %	27.02.2019	NOK
Obligasjonslån utstedt 11.11.2016	250 000	656	1,89 %	11.11.2019	NOK
Sum	1 205 000	19 745			

Rentebetingelsen på obligasjonslån utstedt 23.05.2013 er i dag 3 mndr. + 0,96 %. Rentebetingelsen på obligasjonslån utstedt 19.11.2015 er i dag 3 mndr. NIBOR + 0,80 %. Rentebetingelsen på obligasjonslån utstedt 19.09.2013 er i dag 3 mndr. NIBOR + 0,95 %. Rentebetingelsen på lån utstedt 12.11.2014 er i dag 3 mndr. NIBOR + 0,62 %. Rentebetingelsen på lån utstedt 15.01.2015 er i dag 3 mndr. NIBOR + 0,67 %. Rentebetingelsen på lån utstedt 27.02.2015 er i dag 3 mndr. NIBOR + 0,64 %. Rentebetingelsen på obligasjonslån utstedt 11.11.2016 er i dag 3 mndr. NIBOR + 0,83 %. Det er

ingen put eller call på noen av lånene. Gjennomsnittlig rente er beregnet som et gjennomsnitt for balansepostene gjennom 2016.

Utstedte obligasjoner er oppført i balansen til pålydende verdi justert for underkurs eller overkurs. Underkurs eller overkurs kostnadsføres/inntektsføres planmessig som en justering av de løpende rentekostnader frem til obligasjonens forfall. Direkte kostnader ved opptak av obligasjonslånet kostnadsføres på opptakstidspunktet.

Noter til årsregnskapet 2016

NOTE 17

FONDSOBLIGASJONSLÅN

(beløp i 1000 kr.)

	Lånebeløp	Årets rentekostnad	Gjennomsnitts rente	Forfall	Valuta
Fondsobligasjonslån utstedt 26.04.2013	60 000	3 517	5,86 %	Evigvarende	NOK
Sum	60 000	3 517			

Rentebetingelsen på fondsobligasjonslån utstedt 26.04.2013 er i dag 3 mndr. NIBOR + 470 pkt. Det er en klausul i avtalen som sier at lånet kan innfris i 2018. Gjennomsnittlig rente er beregnet som et gjennomsnitt for balansepostene gjennom 2016.

Lånet er bokført i balansen til pålydende verdi. Direkte kostnader ved opptak kostnadsføres som justering av rentekostnader fram til calltidspunktet.

NOTE 18

ANSVARLIG LÅN

(beløp i 1000 kr.)

	Lånebeløp	Årets rentekostnad	Gjennomsnitts rente	Forfall	Valuta
Ansvarlig lån utstedt 07.11.2014	40 000	1 165	2,91 %	07.11.2024	NOK
Ansvarlig lån utstedt 20.10.2016	60 000	457	3,73 %	20.10.2026	NOK
Sum	100 000	1 622			NOK

Rentebetingelser på det ansvarlige lån utstedt 07.11.2014 er i dag 3 mndr. NIBOR + 180 pkt. Det er en klausul i låneavtalen som tilsier at banken kan innløse lånet i 2019. Gjennomsnittlig rente er beregnet som et gjennomsnitt for balansepostene gjennom 2016. Rentebetingelser på lånet utstedt 20.10.2016 er

i dag 3 mndr. NIBOR + 270 pkt. Det er en klausul i låneavtalen som tilsier at banken kan innløse lånet i 2021. De ansvarlige lånene er oppført i balansen til pålydende verdi. Det er ingen underkurs på lånet. Direkte kostnader ved opptak kostnadsføres som en justering av rentekostnader frem til calltidspunktet.

NOTE 19

EGENKAPITAL

(beløp i 1000 kr.)

Spesifikasjon av endring i egenkapitalen:

Sparebankens fond per 01.01.2016	313 434
+ Gavefond per 01.01.2016	2 770
+ Egenkapitalbevis per 01.01.2016	46 866
+ Utjevningfond per 01.01.2016	731
+ Endring i estimatavvik pensjonsforpliktelser	-195
+ Emisjon egenkapitalbevis	0
+ Årets overføring til utjevningfond	825
+ Årets overføring til gavefond	500
+ Årets overføring til Sparebankens fond	32 210
Egenkapital per 31.12.2016	397 141

Noter til årsregnskapet 2016

NOTE 20

EGENKAPITALBEVIS

(beløp i 1000 kr.)

Bamble Sparebanks eierandelskapital utgjør kr 46,8 mill. fordelt på 467.962 egenkapitalbevis, hver pålydende kr 100,-. Eierandelskapitalen er tatt opp i 2014 og 2015. Eierandelskapitalen er første gang registrert i Brønnøysund 02.06.2014. Det er ikke vedtatt særskilte bestemmelser om

utbytte / stemmerett knyttet til enkeltbevis. Totalt antall egenkapitalbevisere per 31.12.2016 er 191. Styret foreslår et kontantutbytte på kr 9,00 per bevis og en avsetning på kr 1,76 per bevis til utjevningsfondet.

20 største eiere av egenkapitalbevis

Eier	Andeler	% av total
Babord AS	50 192	10,73
Haukelifjell Utvikling AS	17 592	3,76
Preciso Holding AS	15 638	3,34
Bamble Kommune	14 347	3,07
Frednes Consult AS	11 726	2,51
Arlid Skarshaug	11 726	2,51
Lascala Consult AS	11 064	2,36
MA-Invest AS	10 562	2,26
Hauvik AS	10 401	2,22
Ragnar Sannes	10 401	2,22
Gardo Invest AS	10 138	2,17
E. O. N. 85 AS	10 138	2,17
John Bråthen Invest AS	9 564	2,04
Maro Internat. Tr. Co. AS	9 564	2,04
Pål Meen	9 564	2,04
Solbjørg Bjelde Nilsen	9 564	2,04
Pihl Consulting AS	9 362	2,00
Timotei AS	9 282	1,98
Follaug Eiendom AS	7 651	1,63
Børre Jørgensen	6 676	1,43
Sum 20 største eiere	255 152	54,52
Øvrige eiere	212 810	45,48
Utstedte egenkapitalbevis	467 962	100,00

Eiere som er ledende ansatte/styret/forstanderskap/kontrollko.

Navn	Andeler	Nærstående
Ledende ansatte m/nærstående.		
Jan Kleppe		15 638
Roger Sandvik	2 483	
Pål-Fredrik Andersen	2 100	
Inge Glittum	1 874	127
Jan-Petter Hemsborg	528	
Arnfinn Hofstein	956	
Styret m/nærstående		
Vigdis Hågensen	4 325	
Morten Andresen		10 562
Erik Bie Johansen	571	
Hallgeir Kjeldal	466	
Trond Stangeby	1 170	
Forstanderskapet m/nærstående		
Magnar Kleiven	4 000	
Halvor Vinje		17 592
Jørn Pettersen		50 192
Roy Lundquist		9 564
Thorbjørn Hauvik		10 401
Nina Kvidaland		11 064
Pål Meen	9 564	
Wenche L. Eriksen	432	
Bente Brynhildsen	478	
Kari Waag		3 727
Harald L. Susaas	101	
Anette Sanderød Wold	50	

Noter til årsregnskapet 2016

NOTE 21

KAPITALDEKNING

(beløp i 1000 kr.)

		31.12.2016	31.12.2015
Sparebankens fond		345 449	313 434
+ Gavefond		3 270	2 770
+ Egenkapitalbevis		46 796	46 796
+ Utbyttefond / overkursfond		1 626	801
- Fradrag i ren kjernekapital		-46 313	-24 993
Ren kjernekapital	A	350 828	338 808
+ Fondsobligasjonslån innenfor 15 % av kjernekapital			27 986
+ Fondsobligasjonslån innenfor 35 % av kjernekapital		60 000	60 000
- Fradrag i kjernekapital		-15 438	-18 745
Netto kjernekapital	B	395 390	408 049
+ Ansvarlig lån		100 000	40 000
+ Ansvarlig kapital omfattet av overgangsbestemmelser			10 500
- Fradrag i tilleggskapital		-16 100	-19 379
Total tellende ansvarlig kapital	C	479 290	439 170
Totalt risikovektet volum	D	2 552 146	2 431 487
Ren kjernekapitaldekning	A/D	13,75 %	13,93 %
Netto kjernekapitaldekning	B/D	15,49 %	16,78 %
Kapitaldekning	C/D	18,78 %	18,06 %

Spesifikasjon av beregningsgrunnlag og kapitaldekning

Eksponeringskategori/ Beregningsgrunnlag risikotype	Beregningsgrunnlag eiendeler		Beregningsgrunnlag utenom balansen		Beregningsgrunnlag Totalt	
	2016	2015	2016	2015	2016	2015
Stater og sentralbanker	0	0	0	0	0	0
Lokal regional myndighet	308	0	12	12	320	12
Multilaterale utviklingsbanker	0	0	0	0	0	0
Institusjoner	27 524	23 136	18	48	27 542	23 184
Foretak	183 630	225 833	20 173	22 598	203 803	248 431
Pantsikkerhet eiendom	1 691 065	1 564 826	74 440	74 809	1 765 505	1 639 635
Forfalte engasjementer	95 145	83 963	61	206	95 206	84 169
Obligasjoner fortrinnsrett	34 016	26 828	0	0	34 016	26 828
Andeler verdipapirfond	47 259	46 752	0	0	47 259	46 752
Egenkapitalposisjoner	58 114	50 764	0	0	58 114	50 764
Øvrige engasjementer	136 418	135 479	10 104	8 027	146 522	143 506
Kreditrisiko	2 273 479	2 157 581	104 808	105 700	2 378 287	2 263 281
Operasjonell risiko					173 709	168 056
CVA-tillegg					150	150
Sum alle risikoer					2 552 146	2 431 487
Ren kjernekapitaldekning					13,75 %	13,93 %
Netto kjernekapitaldekning					15,49 %	16,78 %
Kapitaldekning					18,78 %	18,06 %

	2016	2015
Uvektet kjernekapitalandel		
Poster utenom balansen	430 281	419 815
Øvrige eiendeler	5 215 426	5 046 071
Kjernekapital	379 953	342 574
Kjernekapital inklusive kjernekapital omfattet av overgangsregler	395 390	408 049
Regulatoriske justeringer av kjernekapitalen	-77 188	-81 227
Regulatoriske justeringer i kjernekapitalen etter overgangsregler	-61 751	-43 738
Uvektet kjernekapitalandel	7,16 %	6,36 %
Uvektet kjernekapitalandel (inkludert kjernekapital omfattet av overgangsregler)	7,43 %	7,53 %

Noter til årsregnskapet 2016

NOTE 22

GARANTIANSVAR

(beløp i 1000 kr.)

Garantiansvar fordelt på garantiformer	31.12.2016	31.12.2015
Betalingsgarantier	25 862	24 004
Kontraktsgarantier	23 942	25 429
Lånegarantier	57 273	83 778
Skattegarantier	450	350
Sum	107 527	133 561

Ingen del av det totale garantiansvaret er kontragarantert av andre finansinstitusjoner.

NOTE 23

PANTSTILLELSER

(beløp i 1000 kr.)

Sikkerhetsstillelser og pantsettelse	31.12.2016	31.12.2015
Det er deponert obligasjoner som sikkerhet for opptak av lån i Norges Bank.		
Bokført verdi	338 311	316 514
Trukket beløp	0	0

Til generalforsamlingen i Skagerrak Sparebank

Uavhengig revisors beretning

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Bamble Sparebanks årsregnskap som består av balanse per 31. desember 2016, resultatregnskap og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er det medfølgende årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av bankens finansielle stilling per 31. desember 2016, og av dens resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av banken slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Annen informasjon

Ledelsen er ansvarlig for annen informasjon. Annen informasjon består av årsberetningen, men inkluderer ikke årsregnskapet og revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke annen informasjon, og vi attesterer ikke den andre informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese annen informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom annen informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon.

Dersom vi konkluderer med at den andre informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styrets og banksjefs ansvar for årsregnskapet

Styret og banksjef (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens

regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til bankens evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avvirket.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i regnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av bankens interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på hensiktsmessigheten av ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen ved avleggelsen av regnskapet, basert på innhentede revisjonsbevis,

og hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om bankens evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i regnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifierer vår konklusjon om årsregnskapet og årsberetningen. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet inntil datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at banken ikke fortsetter driften.

- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet representerer de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av bankens regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Kragerø, 10. mars 2017
BDO AS

Espen Åsulfsen
statsautorisert revisor